

K-Rz-1/12

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKI SUD U SPLITU
ODJEL ZA SUĐENJE U
PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA

DOCUMENTA D	17.11.2017, 122/1-2017
	PRIMLJENO BROJ
PRILOGA	

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA

Županijski sud u Splitu u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda Ivone Rupiće kao predsjednika vijeća te članova vijeća, sudaca za ratni zločin, Damira Romca i Vladimira Živaljića, uz sudjelovanje Ane Petričević kao zapisničara, u kaznenom postupku protiv okrivljenika pod 1. Damira Boršića i okrivljenika pod 2. Miroslava Periša, zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. OKZRH, na glavnoj raspravi održanoj dana 29. ožujka 2017. godine, a objavljene dana 03. travnja 2017. godine u nazočnosti zamjenika ŽDO-Split, Zvonka Ivića, branitelja okrivljenika pod 1. Željka Gulišije, odvjetnika u Splitu, branitelja okrivljenika pod 2. Ivanke Šamija, odvjetnice u Splitu, te okrivljenika osobno,

presudio je

OPTUŽENIK pod 1/

DAMIR BORŠIĆ
R. ....

OPTUŽENIK pod 2/

MIROSLAV PERIŠA
Isteklo ...

krivi su

Optuženi pod 1/ Damir Boršić

I što je u razdoblju od 21. svibnja do 15. srpnja 1993. u Šibeniku, tijekom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i tzv. JNA, paravojskih snaga iz SR Jugoslavije te srpskih paravojskih postrojbi protuustavne tvorevine tzv. Republike srpske krajine, dok je vojnim zatvorom "Kuline" u Šibeniku upravljala i sa svim osobama zatvorenim u tome zatvoru bila zadužena 2. satnija 72. bojne Vojne policije, postupajući u svojstvu zapovjednika navedenog vojnog zatvora, odgovoran za primjenu propisa međunarodnog prava i imajući zapovjedne ovlasti nad zatvorskim čuvarima, protivno odredbama čl. 3. st. 1. toč. 1a i c Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. te protivno odredbama čl. 75. st. 2.a (II) i b, čl. 76. st. 1., čl. 86. i čl. 87. Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I), držao u navedenom vojnom zatvoru civile

znajući da se civili svakodnevno fizički i psihički muče i zlostavljaju od strane podređenih mu čuvara, nije poduzeo ništa da takva protuzakonita postupanja spriječi i kazni, i time pristao da njemu podređene osobe nastave s protupravnim radnjama kao i na njihove posljedice, a suviše i osobno sudjelovao u njihovom fizičkom maltretiranju, tako da su:

- svakodnevno zatvorski čuvari nogama, rukama, gumenim policijskim palicama i svim drugim prikladnim predmetima do kojih bi došli tukli po glavi i cijelom tijelu, nanoseći im tjelesne ozljede, od kojih udaraca ovi bili modri i crni, psihički ih maltretirali tjerajući tako Jankovića da se skinе gol i sagne čekajući tko će s njim obaviti spolni odnos do kojeg ipak nije došlo, palili mu upaljačem bradu, sipali velike količine soli u hranu, odvodili ih pa i opt. Boršić u dvorište zatvora, gdje ih prisiljavali da se skinu goli, što su ovi i činili, te ih potom iz gumenog crijeva oko dva sata prolijevali hladnom vodom, tukli gumom po glavi, ulijevali vodu u uši, naređivali im zatim da se obuku, pa ih i nakon toga prolijevali vodom, odvođeci ih zatim u ćeliju a ne dopuštajući im da se presvuku i sa sebe skinu mokru odjeću,

- tijekom večeri sredinom lipnja 1993. zatvorski čuvari u jednoj zatvorskoj ćeliji najprije prisilili da se skinu goli, a zatim ih prisilili na međusoban oralni seksualni odnos i to tako da je u usta stavljala penis od , a ovaj jezikom lizao njezin spolni organ, za koje vrijeme tjerali da to gleda, te kroz najmanje deset noći nad od strane čuvara i drugih nepoznatih osoba vršena silovanja i prisiljavanje na oralni seks, tako da je opisano zlostavljanje civila trajalo sve do 15. srpnja 1993. godine kada su ovi razmijenjeni, a uslijed svega kod navedenih civila nastalo oštećenje fizičkog i mentalnog zdravlja,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba civilno stanovništvo mučio i iako je bio dužan, propustio spriječiti da se civilno stanovništvo

muči i da se prema njima nečovječno postupa te da im se nanose velike patnje i ozljede tjelesno integriteta i zdravlja.

Optuženi pod 2/ Miroslav Periša

II što je u razdoblju od 21. svibnja do 15. srpnja 1993. godine, tijekom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i tzv. JNA, paravojnih snaga iz SR Jugoslavije, te srpskih paravojnih postrojbi protuustavne tvorevine tzv. Republike srpske krajine, dok je vojnim zatvorom "Kuline" u Šibeniku upravljala i sa svim osobama koje su u tome zatvoru bile zatvorene bila zadužena 2. satnija 72. bojne Vojne policije, a pripadnici ove satnije bili zatvorski čuvari, kao pripadnik navedene satnije i zatvorski čuvar, nakon što u navedeni vojni zatvor bili privedeni i zatvoreni civili

..., protivno odredbama čl. 3. st. 1. toč. 1a i c Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. te protivno odredbama čl. 75. st. 2.a (II) i b, članka 76. st. I. Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol 1), nogama, rukama, gumenim policijskim palicama i svim drugim prikladnim predmetima do kojih bi došao, po glavi i cijelom tijelu tukao nanoseći im tjelesne ozljede, tako da su ovi od tih udaraca bili modri i crni, prisiljavao da stane uz zid okrenut licem prema zidu i podigne se na prste, a zatim ga u takvom položaju tukao gumenom policijskom palicom po tijelu, nadalje dok je bio u WC-u, donijevši u kanti oko 20 litara hladne vode, svu vodu prolio po Jankoviću, a zatim ga prisilio da skinje hlače i unutarnje gaće da se pogne i nasloni na stol te rukama raširi stražnjice govoreći "ima tko će", s obzirom da se nije imao čime brijati pa je imao dugu bradu, upaljačem mu zapalio bradu, nadalje tijekom jedne večeri sredinom lipnja i uveo u istu ćeliju, naredio im da sa sebe skinu svu odjeću, što ovi u strahu učinili, te ostali potpuno goli, a zatim prisilio i na međusobni oralni seksualni odnos, i to tako da je stavljala u usta penis od a ovaj jezikom lizao nezini spolni organ, naizmjenično to radeći oboje cijelu večer, prisiljavajući uz to da to gleda, uslijed čega svega kod navedenih civila nastalo oštećenje fizičkog i mentalnog zdravlja,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, civilno stanovništvo mučio i nečovječno postupao prema njima,

čime su počinili i to: opt. Damir Boršić, činom pod točkom 1/ kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, označeno i kažnjivo po članku 120. stavku 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (u nastavku OKZRH) te opt. Miroslav Periša činom pod točkom II/ kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, označeno i kažnjivo po članku 120. stavak 1. OKZRH.

Stoga se optuženi pod 1/ Damir Boršić, temeljem odredbe članka 120. stavak 1. OKZRH-a u svezi s člankom 38. stavak 2. i člankom 39. stavak 1. OKZRH-a i optuženi pod 2/ Miroslav Periša, temeljem odredbe članka 120. stavak 1. OKZRH-a, u svezi s člankom 38. stavak 2. i člankom 39. stavak 1. OKZRH-a,

o s u d u j u

Optuženi pod 1/ Damir Boršić

na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine

Optuženi pod 2/ Miroslav Periša

na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine

Temeljem odredbe članka 158. stavak 2. ZKP/08 oštećena [redacted] se s imovinskopravnim zahtjevom upućuje u parnicu.

Temeljem odredbe članka 148. stavak 1. i članka 145. stavak 1. i 2. točka 1. do 7. ZKP/08 optuženici pod 1/ Damir Boršić i pod 2/ Miroslav Periša dužni su na ime troškova kaznenog postupka i to na ime troškova paušala isplatiti svaki od po 2.000,00 kuna, te optuženik pod 2/ Miroslav Periša na ime vještačenja po dr. Jasminki Šarić iznos od 2.216,00 kuna.

Temeljem odredbe članka 145. stavak 4. ZKP-a/08 troškovi branitelja po službenoj dužnosti optuženog pod 1/ Damira Boršića i optuženog pod 2/ Miroslava Periše isplatit će se iz sredstava tijela koje vodi postupak, a naplatiti kasnije od optuženika pod 1/ Damira Boršića i optuženika pod 2/ Miroslava Periše.

Obrazloženje

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podiglo je optužnicu broj K-DO-97/10 od 30. prosinca 2011. protiv optuženika Damira Boršića i Miroslava Periše, zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, označeno i kažnjivo po članku 120. stavak 1. OKZRH.

Zastupnik optužbe je na raspravi od 29. ožujka 2017. prije završenog dokaznog postupka uredio činjenični opis kaznenog djela na način da umjesto riječi: "17. srpnja 1993.", stoji: "15. srpnja 1993." na način kako to sada stoji i u izreci ove presude. Ovo stoga jer iz izvješća list 1476-1481 proizlazi da je [redacted] bila hospitalizirana 16. srpnja 1993. u bolnici u Kninu, što proizlazi da je do razmjene zatvorenika iz zatvora "Kuline" došlo 15. srpnja 1993.

Sud je intervenirao u činjenični opis da je u odnosu na točku 1. optužnice ispustio riječ: "teške", a u nastavku slijedi: "tjelesne ozljede", te je također ispustio riječ: "trajno", a u nastavku slijedi: "oštećenje fizičkog i mentalnog zdravlja". Isto tako, sud je iz točke 2. optužnice ispustio riječ: "teške", a u nastavku slijedi: "tjelesne ozljede", te ispustio riječi: "i noć sve do narednog jutra", a u nastavku slijedi: "prisiljavajući", te ispustio riječ: "trajno", a slijedi "oštećenje" na način kao što to stoji u izreci ove presude o čemu će biti naknadno riječi u obrazloženju presude. Navedene intervencije suda izvršene su sukladno rezultatima provedenog dokaznog postupka, iskazima oštećenika i te činjenice da nisu provedena vještačenja koja ukazuju na određenu kvalifikaciju ozljeda, pa ni na trajna oštećenja fizičkog i mentalnog zdravlja oštećenika, a o čemu nema ni medicinske dokumentacije.

Kako su optuženici Damir Boršić i Miroslav Periša prilikom očitovanja o optuženici naveli da se ne smatraju krivima, iskazali su i da će svoje obrane dati na kraju dokaznog postupka.

Temeljem odredbe članka 431. stavak 1. točka 1. ZKP/08 u dokazne svrhe pročitani su i pregledani prijedlog za čin u OS RH za Damira Boršića od 16. prosinca 1992. (list 21-22 spisa), zapovijed od 03. svibnja 1993. godine, izvješće od 05. ožujka 1992. (list 492 spisa) i od 18. lipnja 1992. (list 430 spisa), te izvješće od 09. rujna 1993. (list 431 spisa), posebno izvješće Marija Barišića od 19. lipnja 1992. godine (list 470 spisa), vođenje i zapovijedanje II satnije 72 bojne vojne policije – zapovijedi od 20. svibnja 1993. (list 528-529 spisa), posebno izvješće – Marija Barišića u vezi silovanja i mučenja civilne osobe 03. listopada 1993. godine (list 530), posebno izvješće od 20. srpnja 1993. godine Marija Barišića o mučenju i maltretiranju dvije srpske čobanice (list 531), posebno izvješće od 25. lipnja 1993. godine Marija Barišića o mučenju civila i ratnih zarobljenika (list 532 spisa), izvješće Marija Barišića od 29. svibnja 1993. godine o vođenju, zapovijedanju i štovanju vojne hijerarhije (list 533 spisa), izvješće Marija Barišića od 18. ožujka 1993. godine antagonizam u postrojbi (list 534 spisa), dostava podataka Marija Barišića od 26. rujna 1993. godine o imenima srpskih zarobljenika iz vojnog pritvora Kuline za 1993. godinu (list 535 spisa), nalaz komisije o stanju u II satniji 72 bojne vojne policije (list 739-740 spisa), kronologija zbivanja u satniji vojne policije Šibenik (list 752-756 spisa), izvješće komisije o sigurnosti procjene u II satniji 72 bojne vojne policije (list 771-778 spisa), fotodokumentacija prostora vojnog zatvora Kuline (list 785-803 spisa), zapovijed o demobilizaciji II satnije 72 bojne vojne policije od 31. kolovoza 1993. godine (list 870 spisa), posebno izvješće 72 bojne vojne policije predstojnika ureda za nacionalnu sigurnost od 24. kolovoza 1993. (list 1338-1340 spisa), informacija broj I-6-93 od 03. kolovoza 1993. godine (list 1348-1349 spisa), nalaz komisije o stanju u 72 bojnoj vojnoj policiji od 31. svibnja 1993. godine, zapovijed Ministarstva obrane uprave vojne policije od 20. ožujka 1993. godine o suspendiranju Marija Barišića (list 1370-1371 spisa), raspored rada u Vojnom pritvoru Kuline u periodu od 01. lipnja 1993. do 15. srpnja 1993. (list 1388-1389 spisa), izvješće iz kojeg je vidljivo da je 16. srpnja 1993. bila hospitalizirana (list 1476-1481 spisa), potvrda 72 bojne vojne policije o obnasanju dužnosti Marija Barišića (list 1550 spisa), zapisnik o primopredaji dužnosti zapovjednika II satnije 72 bojne vojne policije od 14. listopada 1993. godine (list 1551 spisa),

liječnička dokumentacija oštećene (list 1691-1692 spisa), zapisnik iz arhivske građe (list 1746-1754 spisa), izvod iz matične knjige umrlih Republike Srbije, Sremska Mitrovica za pok. oštećenog i prijevod navedenog pismena (list 1838 i 1840 spisa) te sudsko psihijatrijsko vještačenje rasprave sposobnosti za optuženog pod 2/ Miroslava Perišu po dr. Jasminki Šarić (list 1868-1872 spisa).

Temeljem odredbe članka 431. stavak 1. točka 2. ZKP/08 pročitana je iskaz oštećenog od 14. siječnja 2011. godine (list 1271-1274 spisa) s obzirom da je isti preminuo, a kako to proizlazi iz izvoda matične knjige umrlih.

Temeljem odredbe članka 330. ZKP/08 od strane stručne osobe – sudskog informatičara, reproducirana je se snimka ispitivanja oštećene kao svjedokinje i u vezi s člankom 431. stavak 1. toč. 2. ZKP/08 te je pročitana prijepis i reproducirana snimka ispitivanja oštećene kao svjedokinje (list 1486 spisa).

Temeljem odredbe članka 431. stavak 1. točka 5. ZKP/08 pročitana je iskaz izvanraspravno ispitivanog svjedoka Marija Barišića sa zapisnika od 04. studenog 2014. godine.

Temeljem odredbe članka 431. stavak 1. točka 7. ZKP/08 pročitani su iskazi ispitanih svjedoka i to Gojka Živkovića, Gorana Burazera i Ivana Škilje s rasprave od 26. veljače 2015. godine, svjedoka Mira Petkovića, Viktora Grancarića, Mihaela Budimira s rasprave od 08. travnja 2015. godine, svjedoka Željka Luše, Ivica Dulibića, Nikice Luše i Jakova Vidovića, te svjedoka Nikole Bačića, Nevena Bumbaka, Krešimira Baljkasa, Damira Čovića, Andrije Popovića i Borisa Milasa s rasprave od 10. lipnja 2015. godine.

Temeljem odredbe članka 431. stavak 1. točka 6. ZKP/08, suglasnošću stranaka pročitana je iskaz svjedoka Aljoše Klisovića (list 634-639 spisa), Damira Klisovića (list 627 spisa), Ratka Kolopera (list 830-832 spisa), Petra Vidovića (list 1571-1572 spisa), Ante Gugića (list 1613-1614 spisa) iskazanih pred istražnim sucem Županijskog suda u Splitu i Zdenka Smokrovića (list 1621 spisa) ispitivanog zamolbenim putem. Isto tako, suglasnošću stranaka pročitani su iskazi svjedoka Lidije Rupiće (list 833-836 spisa), Antonija Lekića (list 1312-1317 spisa), Marijana Biškića (list 746-758 spisa), Mate Laušića (list 736-740 spisa), Ivica Burićevića Srdara (list 660-662 spisa), Zdravka Galića (list 1372-1377 spisa) i Željka Ivankovića (list 1431-1434 spisa).

U daljnjem tijeku dokaznog postupka ispitana je stalni sudski vještak dr. med. spec. psih. Jasminka Šarić.

Na raspravi od 29. ožujka 2017. braniteljica optuženog pod 2., te zastupnik optužbe, kao i punomoćnik oštećenika očitivali su se da nemaju prijedloga za daljnje izvođenje dokaza, kao ni prijedloga za dopunu dokaznog postupka.

Nadalje, sud je pročitao izvratke iz kaznene evidencije za optuženog pod 1. Damira Boršića (list 683 spisa) iz kojeg proizlazi da isti nije osuđivan i za optuženog pod 2. Miroslava Perišu (list 1545 spisa) iz kojeg proizlazi da isti nije osuđivan.

Kako stranke nisu imale prijedloga za dopunu dokaznog postupka sud je pristupio ispitivanju optuženika Damira Boršića i Miroslava Periša.

Optuženi pod 1. Damir Boršić je prilikom iskazivanja svoje obrane kazao, prije svega, da nije bio formalni zapovjednik pritvora Kuline, nego obični stražar, te nije vidio nikakva zlostavljanja, ni maltretiranja, pogotovo ne civila te ni da je itko ikoga prisiljavao na seksualni odnos. Da je bilo što takvo vidio, izvijestio bi određene osobe te pisao izvješća kao što je pisao izvješća za ratne zarobljenike. Nadalje, nije vidio da je bilo tko nekoga seksualno, fizički ili psihički maltretirao, niti je imao saznanja da je tako nešto netko radio, niti ga je itko o tome izvijestio.

U odnosu na Marija Barišića kazao je da se s istim susreo 1997. godine kada mu je Mario Barišić rekao da ima saznanja da bi protiv njega trebala biti podignuta optužnica pred Haškim sudom. U vezi s tim da bi trebao potpisati neku izjavu odnosno izvješće u vezi čega se dogovorio sa Barišićem da će Barišić sastaviti to izvješće. Optuženi pod 1. Damir Boršić navodi da je ovo izvješće potpisao u jesen 1997. godine, a bilo je datirano sa 1992. godinom, a odnosilo se na postupanje prema jednom ratnom zarobljeniku Marku Mađaru. Riječ je o izvješću koje se nalazi na listu 379 spisa. Barišić mu je objasnio da je ovo izvješće isključivo radi njegove sigurnosti i da o tome neće nitko ništa znati, da bi dva dana nakon toga kompletno izvješće koje je potpisao izašlo u "Globusu". Ovim svojim navodom tj. obranom Damir Boršić je želio objasniti susret s Marijom Barišićem 1997. godine.

Navodi da je shvatio da je izmanipuliran od strane Marija Barišića. Navedeno izvješće potpisao je iako o njemu ništa nije znao iz razloga jer se uplašio kada mu je Barišić rekao za hašku optužnicu te, kao što je i naveo, smatra da je bio izmanipuliran.

Miroslav Periša nije imao nikakav nadimak i nijedan drugi Periša osim ovog nije bio u pritvoru "Kuline". Isti je bio čuvar u pritvoru te je rodom iz skradinskog zaleđa. U odnosu na njegov fizički opis naveo je da je isti niži od njega osobno, slabije fizičke konstrukcije, tamnije puti.

Optuženi pod 1. Damir Boršić istakao je da nije imao nikakvo rješenje kao ni ovlast te nije bio upravitelj zatvora već običan čuvar i primao je plaću kao vojnik. Znao je izvoditi zatvorenike iz pritvora kod liječnika ukoliko bi netko od zatvorenika to zatražio.

Sjeća se da su u zatvor "Kuline" dovedeni civili i to dvije ženske osobe od kojih je jedna bila starija, a druga mlađa i jedan stariji muškarac, a koji su bili iz istog sela. Njihova imena upisana su u knjigu pritvora i točno je da dok je on upisivao ime ovoj starijoj ženskoj osobi, čuo je viku ispred pritvora. Izašao je vani i vidio dva vojna policajca, te jednog čuvara i žensku osobu u moru. Željko Luša je u uniformi skočio u more i spasio ovu ženu koja nije znala plivati, te su joj nakon toga su joj donijeli suhu odjeću da se presvuče. Ponovio je u svojoj obrani da nikada nije vidio nikakvo seksualno zlostavljanje u pritvoru "Kuline", niti se to pred njim ikad događalo, kao što nikad nije ni čuo da su ikog izvodili iz kruga "Kuline". Zatvorenici su po ručak dolazili u blagovaonicu koja je bila na kraju hodnika, ali su jeli u svojim ćelijama. U zatvoru u "Kulinama" postojalo je jedno crijevo u krugu

kupaonice koje se upotrebljavalo za kupanje, ali nisu postojali nikakvi "šmrkovi". Postojala su dva tuša, ali nisu bili ispravni pa se zato upotrebljavalo crijevo za kupanje zatvorenika. Zatvorenike su tuširali čuvari ovim crijevom ili su se zatvorenici između sebe na ovakav način tuširali i voda je bila hladna jer nije bilo tople vode. Svaka dva dana zatvorenicima su donosili mašine za brijanje te su se brijali u prostoru wc-a i nitko nije koristio britvice za brijanje. Istina je da je postojala obična pisaća mašina u "Kulinama" koja nije bila na struju. Osobno je pisao izvješća npr. za Milana Mitrovića kojeg je istukao jedan čuvar koji je bio u zatvoru. Osobno je potpisivao izvješća koja je pisao, ali ih nije pečatirao jer je pečat bio na Šubićevcu. Nikada od nikoga nije čuo za seksualno zlostavljanje ovih ženskih osoba koje su bile u pritvoru "Kuline". On osobno nosio je opasač bijele boje kao i ostali čuvari, a zelene opasače nosili su kad bi išli na teren. Navodi da su gumene palice bile bijele boje. Zatvor "Kuline" bio je prvo pod izravnom ingerencijom zapovjednika satnije vojne policije i to prvo Tvrтка Pašalića, pa Zvonimira Cigića, a nakon njega Marija Barišića, a kasnije i drugih zapovjednika satnije. Pretpostavlja da je zatvor bio pod upravom vojne policije i svih ovih spomenutih osoba iako nikada nije vidio nikakvu pisanu zapovijed, izvješće ili slično. Njemu osobno prvonadredeni bili su Pajić i Mario Barišić, a iznad njih Maglov i Tvrtko Pašalić. Pisao je izvješća tijekom 1992. vezana za događanja u pritvoru "Kuline" u odnosu na Milorada Đuričića i Milana Mitrovića. Riječ je o ratnim zarobljenicima, koja izvješća je potpisao kao zapovjednik vojnog pritvora. Riječ je o izvješćima list 429, 430 i 431 spisa.

Isto tako, naveo je da nema nikakvih saznanja da bi bilo tko odvodio [redacted] iz pritvora "Kuline", a on osobno to nikada nije radio.

Nadalje je istakao da ne zna da bi bilo koja od ovih ženskih osoba koja je bila u pritvoru imala nekakav nadimak te se ne sjeća da li su u pritvor dolazili predstavnici Crvenog križa. Optuženi Damir Boršić navodi daje pitao Marija Barišića što u pritvoru rade ženske osobe i zašto su tu dovedene, a ovaj mu je odgovorio da će biti zamijenjene za naše vojnike. S ovim ženama bio je doveden i [redacted] i s njima je bio u ćeliji, međutim, nema saznanja da bi [redacted] bio izbijen bilo koji zub, te nije vidio da isti ima bilo kakve povrede, kao ni bilo kakve modrice, ozljede ili natečeno lice. U odnosu na osobnu higijenu [redacted] te obje [redacted], oni su se kupali u hladnoj vodi i uredno mijenjali odjeću. [redacted], dok je bio u pritvoru, nije imao bradu jer se brijao svaka dva do tri dana te on osobno nikada nije čuo da mu je bilo tko ikada palio bradu. Zna da su u pritvor "Kuline" dolazili Josip Pajić i Mario Barišić i ispitivali obje [redacted], a ni jedna od njih se nije zvala Jovanka. Optuženi pod 1. Damir Boršić kaže da je dva do tri puta izvodio ove žene jednu po jednu u kancelariju da ih ispituju Milorad Pajić i Mario Barišić, a iz ispitivanja tj. kancelarije u koju ih je odvodio izlazile su normalno odjevene. Niti jednu od ovih osoba nije na bilo koji način zlostavljao, seksualno, niti ijednu od njih silovao. Tražio je od Tvrтка Pašalića da ga smijeni odnosno premjesti iz pritvora "Kuline" i pošalje na Šubićevac jer mu je psihički bilo naporno u pritvoru "Kuline". Tvrtko Pašalić usmeno mu je par dana nakon ovog razgovora kazao da će biti zapovjednik pritvora "Kuline", na što je on pristao, ali bi želio pojasniti da je u biti radio posao stražara te sam sebe nije doživljavao kao zapovjednika pritvora, niti je bilo kojem stražaru mogao reći da je on zapovjednik, niti je mogao narediti bilo što pa tako i zatvorenicima nije govorio da je on upravitelj zatvora.

Pritvor "Kuline" bio je u nadležnosti 72. bojne tj. tako je trebalo biti. Kada bi na zatvoreniciima vidio masnice na oku, nisu mu govorili tko bi ih tukao i kazali bi mu da je sve u redu.

Na raspravi od 29. ožujka 2017. godine optuženi pod 1. Damir Boršić je iskoristio svoje zakonsko pravo te naveo da neće odgovarati na pitanja, već nadopunio svoju obranu koju j iskazao pred istražnim sucem Županijskog suda u Splitu od 25. siječnja 2011. i 27. travnja 2011.

Dakle, na raspravi je želio naglasiti da u odnosu na Vojni zatvor "Kuline" u Šibeniku nije bio ni upravitelj, ni upravnik. Nikakve ovlasti nije imao, niti je mogao bilo kome što zabraniti, niti bilo kome što zapovjediti. Sve osobe koje su radile u zatvoru "Kuline" bile su poslone po zapovjedi zapovjednika satnije. Svi u zatvoru radili su u smjenama po 12 sati, ovisno da li ima dovoljno ljudi ili ne. Ponovio je da nikoga nije maltretirao, tukao, zlostavljao, niti nanosio bilo kakve ozljede. On osobno ne bi ubio ni životinju, a kamoli čovjeka. Također, ispred njega se nisu događala, niti je vidio, da bi netko drugi u zatvoru bilo koga zlostavljao, maltretirao i nanosio mu ozljede. On je povučen u vojarnu tj. u Vojni zatvor "Kuline" u svibnju kada je po njega došao Miro Petković koji je bio VD zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije. Miro Petković je bio postavljen na to mjesto jer su Mario Barišić i Milorad Pajić imali konflikte i prepiranja te su svakodnevno dolazili u zatvor u "Kuline" i znali što se događa. On osobno da nije znao što se i na koji način u "Kulinama" zaista događalo u odnosu na oštećenike pa tako i ne zna kada su zamijenjeni. Dok je bio u zatvoru u "Kulinama" nije nosio zeleni opasač, već bijeli i u zatvoru su ih zvali po imenu i prezimenu, a ne "upravniče". Kao što je već i kazao, on je bio obični čuvar i vodio je računa o higijeni, mijenjanju posteljine i tim običnim stvarima te evidenciju ulaska i izlaska iz Vojnog zatvora "Kuline" i tko je od hrvatskih vojnika koji su bili pritvoreni radi eventualnih stegovnih prijestupa, pušten.

Želio je istaknuti da svejedno kakvu mu kaznu sud eventualno izreče, njegov život kao i život njegove obitelji je uništen. Ima dvoje odrasle, punoljetne djece i postao je djed te je u vojnoj mirovini i liječi se od PTSP-ja od 1993. godine i u više navrata je bio u bolnici u Zagrebu i Šibeniku.

Optuženi pod 2. Miroslav Periša je iskoristio svoje zakonsko pravo te na raspravi kazao da na pitanja odgovarati neće, a u svojoj obrani je iskazao da bi se sam ubio kada bi bile istinite tvrdnje koje ga optužbom terete. Kaže da se sjeća da je pritvoru bio zatvoren Dušan Janković koji je u zatvor "Kuline" došao kao civil. On osobno ne zna kako je uopće Dušan Janković kao civil tu mogao završiti jer su "Kuline" bile vojni zatvor. On je tada radio kao stražar krajem 1992. i početkom 1993. U zatvor "Kuline" došao je s ratišta, iz Dubrovnika. Jedno vrijeme upravitelj zatvora je bio Damir Boršić. Sjeća se da su u pritvor dovedene dvije ženske osobe koje su također bile civili kao i Dušan Janković. Crveni križ je u zatvor dolazio vidjeti te osobe i odvele bi ih u jednuprostoriju gdje bi predstavnici Crvenog križa s njima razgovarali. Ne može se sjetiti jesu li predstavnici Crvenog križa govorili hrvatskim jezikom. Kako je radio kao stražar u pritvoru bio je odjeven u uniformu vojne policije odnosno maskirnu uniformu, a na rukavu je imao bijelu oznaku "VP". Navodi da nije bio zadužen s nikakvim naoružanjem pa kao stražar nije imao oružje, ni lisice, osim

gumene palice, ali ne zna koje boje. Civili koji su bili pritvoreni dobivali su hranu kao i čuvari i to sigurno tri obroka dnevno. Zna da je Damir Boršić odlazio po odjeću u Crveni križ i donosio je ovim civilima. Navodi da se ne može sjetiti jesu li muškarci imali brade, ali misli da nisu jer su se brijali u kupatilu. Optuženi pod 2. Miroslav Periša kaže da nikoga od pritvorenika, a pogotovo civile, nije tukao, pa tako ni [redacted] ii

Nikada od nikoga od njih nije tražio da imaju oralni, ni spolni seksualni odnos. Također, nikada od nikoga od njih nije tražio da skine hlače, razmakne stražnjicu niti im govorio "ima tko će". Optuženi pod 2. Miroslav Periša iskazuje da je za vrijeme rata imao 28 godina, kratku crnu kosu te nije nosio naočale, ni bradu ni brkove, a u zatvoru su ga zvali prezimenom Periša. Ne sjeća se da je u zatvor "Kuline" dolazio doktor, niti da su ikog od zatvorenika vodili kod doktora. Ističe da nikada nije udario nikoga od zatvorenika, a pogotovo ne civile po rukama da bi im ruke bile natečene ili modre. Sjeća se da je [redacted] bio visok, mršav, crne kose i nikada ga nije polijevao s nikakvom vodom.

Optuženi pod 2. Miroslav Periša kazao je da nikada nije nikome stavljao pištolj ni nož pod vrat jer nije imao niti nosio ni pištolj, ni nož. Nikada na civilima koji su bili u zatvoru "Kuline" nije vidio modrice, niti je čuo da ih je itko tukao. Ove dvije ženske osobe koje su bile u vojnom zatvoru bile su zajedno u ćeliji. Sjeća se kad su bile dovedene od strane djelatnika MUP-a jer je i on tada bio u smjeni sa vojnim policajcem Željkom Luša. Zaista mu je bilo čudno što su civili dovedeni u vojni zatvor. U to vrijeme glavna osoba u vojnoj policiji na Šubićevcu bio je Mario Barišić, a zamjenik mu je bio Pajić. Kada su iste dovedene u zatvor u Kuline, nisu htjele ući u zatvor i uslijed tih problema je jedna od njih skočila u more. Vojni policajac Željko Luša skočio je u more u uniformi da bi joj spasio život. Istakao je da nikada nije vidio pisaću mašinu u krugu zatvora, a ćelije su zaključavali sa željeznim krakunima. Ove civilne osobe koje su bile u zatvoru spavale su na krevetima i nakon dva mjeseca boravka u zatvoru su razmijenjene. Ističe nadalje da nikada nije vidio ni čuo da je bilo koja od ovih ženskih osoba se odvodila kod Barišića na razgovor.

Optuženiku Miroslavu Periši predočenu su iskazi svjedoka oštećenika [redacted] koji je svoj iskaz dao u Osnovnom sudu u Sremskoj Mitrovici u navedenom kaznenom postupku. Prilikom predočavanja iskaza svjedoka [redacted] i optuženom Miroslavu Periši isti je kazao da ništa od toga nije istina. Dakle, da nije istina da je nakon 15 dana nakon što su civilne osobe smještene u zatvor "Kuline" jedan od pripadnika hrvatske vojske i to čuvar kojeg svjedok oštećeni [redacted] zna po imenu Periša, mada je kazao da ne bi znao da li mu je to prezime ili nadimak, je ušao u ćeliju. Naredio [redacted] rod. 1945. godine, koju su u tom zatvoru čuvari zvali [redacted] da se skine gola. Potom je ovaj Periša naložio jednom muškarcu koji je bio zarobljen i u uniformi srpske vojske, da "liže" spolni organ [redacted] te naredio i [redacted] da stavi spolni organ tog muškarca u usta. Nadalje, optuženi pod 2. je odgovorio da ne odgovara istini da bi sve ovo promatrao nekih 10-ak minuta i da je on cijelo to vrijeme bio u ćeliji i sve to promatrao.

Isto tako, drugooptuženi Miroslav Periša kazao je da ne odgovara istini navod svjedoka oštećenog [redacted] koji je kazao u svom iskazu u navedenom sudu da su ga tukli više puta u toku dana kada bi tražio da ide u wc i to željeznom palicom u predjelu ruku i leđa, naročito u dijelu bubrega tj. po cijelom tijelu. Također da ne odgovara istini da

ga se udaralo tom palicom u predjelu glave, a naročito u predjelu ušiju od kojih udaraca je "crnio" koliko je to sve bilo modro. Također da nije istina da bi oštećenog kao svjedoka tukao i rukama, šakama i nogama. Isto tako, da nije istinit navod oštećenika da bi ga tukao Periša. Navodi nadalje, nakon predočavanja iskaza oštećenog kao svjedoka da nije istinit njegov navod da su ga Periša i Duriša tukli pojedinačno, a da bi se znalo dogoditi da su to radila obojica istovremeno. Isto tako, da nije istinit navod oštećenog kao svjedoka da bi nakon 10 dana pošto je doveden u zatvor "Kuline" otišao u wc i dok se nalazio u wc-u da bi vidio njega tj. Perišu kako nosi veliki lonac sa oko 20 litara vode, i to hladne, i dok je oštećeni sjedio na wc školjci da je Periša tj. on osobno svrta vodu iz lonca preko oštećeniku. Isto tako da ne odgovara istini da je tražio od oštećenika da se nasloni na stol koji je bio u hodniku da bi mu naredio da skine hlače govoreći mu, dakle oštećeniku, da rukama razmakne stražnjicu i tom prilikom da mu je Periša, dakle on osobno kazao "ima tko će". Nadalje da ne odgovara istini da je oštećenika nakon ovog tukao u hodniku i da se oštećeni onesvijestio. Nadalje, da nije ni istinit navod da je oštećeni izvedenu dvorište gdje su se nalazile obje i da bi tada on, dakle Periša, kazao "davo će mu biti kriv".

Drugooptuženi Miroslav Periša u svojoj obrani nadalje je kazao da nikada nikom od zatvorenika nije palio bradu pa tako ne odgovara ni istini navod oštećenog bi on ušao u ćeliju i upaljačem mu palio bradu koja mu je izgorjela do lica ugasivši je rukama.

Isto tako, da nije istinit navod da bi mu on svakodnevno naređivao da stane uza zid, da se licem okrene prema zidu, stojeći na prstima i rukama se držeći za zid da bi potom oštećenika tukao palicom te ne odgovara istini da bi tada govorio pokazujući palicom "tolika će biti Krajina". U svojoj obrani optuženi Miroslav Periša kaže da u potpunosti su netočni navodi za sve za što ga on tereti jer njemu nikada ništa ružno nije napravio. Isto tako, nikada nije tukao niti jednu od ovih ženskih osoba, niti ih je tukao palicom po rukama i nikada na nikome od civila nije vidio modrice.

Optuženom Miroslavu Periši predočeni su iskazi oštećene kao svjedokinje koja je ispitana u Županijskom sudu u Splitu dana 25. veljače 2011. godine. Kazao je da nije istinit navod oštećene kao svjedokinje da ju je posebno tukao Periša i to po rukama, udarajući je pendrekom tj. palicom.

Također, da ne odgovara istini navod oštećene da bi je noću odvodili i silovali u posebnoj prostoriji te bi vrištala da bi je Periša tukao palicom po rukama, a što bi svi u zatvoru "Kuline" čuli. Ovaj navod oštećene je neistinit jer on nikada nije tukao niti jednu osobu pa ni . Nadalje, da nikoga od civila nije izvodio u dvorište, niti ga polijevao hladnom vodom i šmrkovima i nije čuo da bilo tko drugi to radi.

U svojoj obrani ističe da je govorio da će biti razmijenjen, da se nema čega bojati i uredno mu je nosio hranu. Nadalje ističe da nikada nikoga nije prisiljavao na nikakav seksualni odnos i oralni seks. Ove sve optužbe za njega su vrlo teške i neistinite.

Navod 1 da je vrištala je neistinit jer on to nikada nije čuo. Kada je radio u smjeni kao stražar u zatvoru je znao često biti i upravitelj Damir Boršić za kojeg zna da je svako jutro davao izvješće u zapovjedništvu na Šubićevcu te svako jutro odlazio u zapovjedništvo na Šubićevac, te je po njegovim saznanjima glavni zapovjednik bio Mario Barišić, a dozapovjednik Milorad Pajić. Misli da su se izvješća Boršića odnosila na brojčano stanje radi prehrane. U zatvoru "Kuline" je uvijek bio upravitelj Damir Boršić, a kada je dolazio Crveni križ s njima je dolazio i Mario Barišić. U dežurstvo ih je raspoređivao upravitelj Damir Boršić za koje nisu dobivali nikakav pismeni raspored. Kada mu je predočen raspored dežurstava (list 1388-1389) kazao je da je ovo prvi put da vidi pisano napisan raspored dežurstava kojeg on kao čuvar nikada nije dobio.

U smjeni su uvijek bila dvojica stražara u zatvoru "Kuline" i upravitelj te se ne sjeća da li se vodila evidencija kad koji stražar dolazi i odlazi s posla i ne sjeća se da su se igdje pisivali, ali zna da smjenu nisu mogli napustiti dok ne dođe slijedeća smjena.

Na osnovu svih izvedenih dokaza te ocjenom istih kako pojedinačno tako i u njihovoj ukupnosti utvrđeno je da u postupku je potpuno dokazano da su optuženi pod 1. Damir Boršić i optuženi pod 2. Miroslav Periša počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv civilnog stanovništva označeno i kažnjivo po članku 120. stavak 1. OKZ RH. Isto tako, u ovom kaznenom postupku u potpunosti je dokazano da je optuženi pod 1. Damir Boršić kršio pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba civilno stanovništvo mučio i iako je bio dužan, propustio spriječiti da se civilno stanovništvo muči i da se prema njima nečovječno postupa te da im se nanose velike patnje i ozljede tjelesno integriteta i zdravlja. Isto tako, u potpunosti je dokazano da je optuženi pod 2. Miroslav Periša kršio pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, civilno stanovništvo mučio i nečovječno postupao prema njima.

U Republici Hrvatskoj Domovinski rat trajao je od 1991. do 1995. te je u utuženom vremenskom periodu na teritoriju Republike Hrvatske, pa tako i na području Šibenika postojao oružani sukob Hrvatske vojske sa tzv. JNA – paravojnih snaga SR Jugoslavije, kako je to i naznačeno u optužnici. Pod pojmom oružanog sukoba, prema postojećoj pravnoj teoriji u sudskoj praksi podrazumijevamo oružanu borbu između država, tako i oružanu borbu između političkih, nacionalnih i drugih snaga u okviru iste države, a koja borba je najčešće inscenirana i potpomognuta od neke druge, strane države, a koje oružane sukobe je teško odvojiti od specifičnih oblika strane agresije, strane oružane intervencije i drugih oblika napada strane države na teritorijalnu cjelinu jedne zemlje i njezinu neovisnost. Dakle, oružani sukob dogadao se na području RH od 1991. do 1995., a u konkretnom slučaju je riječ o međunarodnom oružanom sukobu. Radi se o oružanom sukobu međunarodnog karaktera jer se optuženima stavlja na teret kriminalna djelatnost nakon što je RH postala međunarodno priznata država. Postojanje međunarodnog oružanog sukoba u RH bez sumnje podrazumijeva i postojanje oružanog sukoba na području grada Šibenika. Dakle, u konkretnom slučaju radilo se o oružanom sukobu međunarodnog karaktera pa u slučaju kada su u pitanju civili moraju se primijeniti odgovarajuće odredbe Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. kao i Dopunski protokol Ženevskih konvencija od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba Protokol 1. Usvojen u Ženevi 08. lipnja 1977. godine.

Nedvojbeno je utvrđeno da je u navedenom vremenskom periodu, dakle, u razdoblju od 21. svibnja do 15. srpnja 1993. Vojnim zatvorom "Kuline" u Šibeniku upravljao i sa svim osobama zatvorenim u tom zatvoru, bila zadužena 2. satnija 72. bojne vojne policije te da je u svojstvu zapovjednika navedenog vojnog zatvora postupao i bio odgovoran za primjenu propisa međunarodnog prava kao i imajući zapovjedne ovlasti nad zatvorskim čuvarima prvooptuženi Damir Boršić. Ovakav zaključak suda proizlazi kako iz verbalnih, tako i materijalnih dokaza.

Naime, iz pregledanog i pročitano g prijedloga za čin u OSRH (list 21 i 22 spisa) jasno proizlazi da je Damir Boršić bio upravnik vojnog pritvora te da u sastavu vojne policije obnaša dužnost upravnika pritvora. Onaj materijalni dokaz koji dodatno potkrepljuje tvrdnju da je upravo on bio zapovjednik navedenog vojnog zatvora "Kuline" u Šibeniku je zapovijed 72. bojne vojne policije vojna policija Šibenik (prilog 36 spisa) od 03. svibnja 1993. kojom se zapovijeda da se gospodin Damir Boršić, sin pok. Ćirila, pripadnik satnije vojne policije Šibenik od dana 03. svibnja 1993. počinje obnašati dužnost zapovjednika desetine vojnog pritvora "Kuline" odnosno upravnika vojnog pritvora "Kuline". Također, sukladno rasporedu rada u vojnom pritvoru Kuline u periodu od 01. lipnja 1993. do 15. srpnja 1993. Damir Boršić je u tih 45 dana u pritvoru Kuline bio punih 30 dana. Ove navode potvrdili su i verbalno svojim iskazima svjedoci oštećenici, a to proizlazi i iz materijalnih dokaza tj. spomenutih pisanih izvješća.

Osim toga, ovaj navod potvrdio je i u svojoj obrani drugooptuženi Miroslav Periša koji je kazao da je upravitelj zatvora "Kuline" upravo bio Damir Boršić koji je čuvare zatvora raspoređivao u dežurstvo.

S obzirom na materijalne dokaze koje smo naveli i verbalnim iskazima svjedoka, pa i oštećenika i nedvojben bi bio zaključak da je upravo prvooptuženi Damir Boršić bio na dužnosti upravitelja zatvora "Kuline" u Šibeniku u vremenskom razdoblju od 21. svibnja do 15. srpnja 1993. Ovo proizlazi i iz pročitanih izvješća od 05. ožujka 1992. (list 429 spisa) i od 18. lipnja 1992. (list 430 spisa) i izvješća od 09. rujna 1993. (list 431 spisa), u kojima se kao zapovjednik vojnog pritvora i potpisao Damir Boršić koji nije ni negirao u svojoj obrani da je ova izvješća on sastavljao i potpisao.

Drugooptuženi Miroslav Periša ne spori tijekom ovog kaznenog postupka da je bio čuvar u vojnom zatvoru "Kuline".

Nadalje, nije sporno da su se navedenom vremenskom periodu u vojnom zatvoru "Kuline" držali civili oštećeni i i
Ovo proizlazi iz svih verbalnih iskaza svjedoka, kao i materijalnih dokaza tj. dostave podataka od 26. rujna 1993. godine o imenima srpskih zarobljenika iz vojnog pritvora "Kuline" za 1993. godinu (list 535 spisa). O navedenom kao svjedok iskazao je i Mario Barišić navodeći da je u navedenim podacima upisan pogrešan datum, umjesto srpnja 1993., mora stajati svibanj 1993. Međutim, točno vrijeme kada su civili ušli u vojni zatvor "Kuline" u Šibeniku najvjerodostojnije su potvrdili oštećeni kao svjedoci.

Osim toga, navedeni oštećeni kao svjedoci sudu su opisali način na koji je došlo do toga da se kao civili zatoče u vojni zatvor "Kuline" u Šibeniku.

Nedvojbena je status oštećenika, zarobljenih osoba za koje je u postupku na nedvojbena način utvrđeno da su i bili zarobljeni kao civili bez odore i oružja te su u svakom slučaju u trenutku zarobljavanja i lišavanja slobode bili onesposobljeni za borbu što tim osobama daje status civilnog stanovništva, a potom i status civilnih zarobljenika u smislu odredbe članka 120. stavak 1. OKZRH.

Naime, sud je temeljem odredbe članka 431. stavak 1. točka 2. pročitao iskaz oštećenog kao svjedoka žrtve od 14. siječnja 2011. godine (list 1271 i 1274) s obzirom da je isti preminuo, kako to proizlazi iz izvoda matične knjige umrlih dostavljenog u spis (list 1840). Oni su naime, kako je utvrđeno u postupku lišeni slobode i to da je oštećeni kao svjedok 20. svibnja 1993. godine čuvao stoku u mjestu Baljci. Od mjesta gdje je čuvao ovce nekih 2 km se nalazila srpska vojska, a dalje od njih pripadnici hrvatske vojske te nije znao u tom trenutku gdje se ta vojska zaista nalazi. U jednom trenutku na mjestu gdje je čuvao ovce došao je Željko Buzov kojeg je jedino prepoznao jer je od svojih rođakinja saznao njegovo ime i prezime. S njim je bilo još šest osoba, svi su bili naoružani i i obučeni u uniforme tj. maskirani "odela" i istaknuti grb na košulji. Od oružja su imali po jednu poluautomatsku pušku tzv. "Papovku", a jedan od njih "Zolju". Ostalu šestoricu nije poznavao niti znao njihova imena i prezimena. Navedene prigode bio je odjeven u civilnu odjeću. Kazali su mu da pođe s njima, a usput su povelili i obje koje su njegove rođakinje. Jedna od njih je rođena 1945., a druga 1943. godine. Njih dvije čuvale su stoku također u neposrednoj blizini. Odveli su ga u komandu u mjestu Konjsko u jednu prostoriju te ga počeli udarati po tijelu kojom prilikom mu je izbijenu 14 zuba i polomljeno dva rebra, što je utvrdio u bolnici u Kninu. Ne zna tko ga je tukao u toj prostoriji. Nekoliko sati je bio u nesvijesti. Naknadno je bio svjestan da je došao u Šibenik pred zatvor i kada je izašao iz vozila morao je par stotina metara hodati do "Kulina". Zajedno s njim tada su bile i njegove obje rođakinje. Jedna od njih mu je kazala da želi skočiti u more kad je vidjela kako su ga pretukli. Zaista je to i napravila te skočivši u more za njom je skočio i jedan pripadnik hrvatske vojske i izvukao je iz mora.

U "Kulinama" u pritvoru bio je od 21. svibnja te je smješten u pritvorsku ćeliju u blizini wc-a koji prozor ćelije je gledao na dvorište. S njim u ćeliji bile su i njegove rođakinje. Nakon 15 dana, nakon što su smješteni u pritvor, jedan od pripadnika hrvatske vojske – čuvar kojeg zna po imenu Periša, a ne zna da li mu je to prezime ili nadimak, je ušao u ćeliju i naredio i koju su čuvari zvali da se skine gola. Potom je ovaj Periša naložio jednom muškarcu za kojeg zna da se zvao te imao oko godina, koji je također bio zarobljenik, i inače se nalazio u drugoj ćeliji da liže spolni organ, a njoj je naredio da stavi spolni organ tog muškarca u usta. Za to vrijeme on se nalazio na vratima i to gledao možda nekih 10-ak minuta. Cijelo vrijeme Periša je bio u ćeliji i sve to gledao te mu je Periša kazao da izađe iz ove ćelije i ode u svoju ćeliju pošto je vidio da on to ne može promatrati. Ovaj događaj se odvijao u drugoj ćeliji, a ne u onoj u koju su bili smješteni on i obje. Navedeni događaj dogodio se u kasnim poslijepodnevima, u suton, a trajao je cijelu noć te je tek

sutradan ujutro u našu ćeliju dovedena od Periša koji je govorio, "Evo mlade.". Nitko drugi osim njega, rođene 1945. i ovog a te Periša, nije bio u ćeliji za vrijeme spomenutog oralnog seksa.

Nakon pet ili šest dana poslije opisanog događaja, u večernjim satima u ćeliju ulazi upravnik zatvora čije ime ne zna, ali se pričalo da je on upravnik i tako su ga oslovljavali čuvari. Upravnik zatvora je odveo iz ćelije, ne zna u koje prostorije i vraćao je oko ponoć ili jedan sat poslije noći, i ovo se ponavljalo svako večer uzastopce po mjesec dana. Prvu noć se u ćeliju vratila u rukama držeći svoje gaćice, te je primijetio da ima vidne povrede na desnoj strani lica jer je taj dio lica bio natečen. Upravnik zatvora bio je srednje visine i srednje konstitucije, između 40 do 45 godina života, crne kose, kratko ošišan. Nosio je uniformu hrvatske vojske te nije imao bijeli opasač, niti bilo koji drugi, kao ni oružje. Na uniformi nije primijetio da ima istaknut kakav vojni čin. Ne zna da li je upravnik kod sebe imao gumenu palicu, ali zna da ostali čuvari jesu.

Osim povreda koje je kazao da je vidio na desnoj strani lica poslije toga nije vidio da bi ista imala neke druge tjelesne povrede, a ona mu nije govorila ništa što se događalo kod upravnika.

Kada su bili dovedeni u "Kuline" već sutradan su ga tukli tijekom dana, a ponekad i tijekom večeri i to svakodnevno. Po rukama, leđima i to naročito u predjelu bubrega tj. po cijelom tijelu. Najviše su ga udarali palicom u predjelu glave i to u predjelu ušiju i to tako da mu je od tih udaraca krv išla na uši te je uslijed ovih udaraca bio modar. Njega su tukli jedino Periša i Duliša. Što se tiče Periša u pitanju je muškarac koji je po njegovoj procjeni imao 35 godina, visine oko 160 cm, slabije konstrukcije, boje kose između crne i smeđe.

Oštećeni kao svjedok kaže da je Periša bio u uniformi na kojoj nisu bile nikakve oznake. Periša nije imao oružje, ali je palicu uvijek nosio. Riječ je o palici koju je imala tadašnja policija. Da se ova osoba zove Periša saznao je jer su ga tim imenom zvali i ostali čuvari. Nadalje ističe da su ga tukli pojedinačno Periša i Duliša, a znalo bi se dogoditi da to čine obojica istovremeno.

Predstavnici Crvenog križa jedanput su došli u zatvor u "Kulinama" kada im je upravnik naredio da izađu iz kruga zatvora vani na prostor gdje se vidi more. Tada je vidio vozilo s oznakom Crvenog križa. Bile su nazočne tri ženske osobe od kojih je jedna govorila hrvatski jezik i s njima komunicirala hrvatskim jezikom, dok su druge dvije žene govorile nekim stranim jezikom. Oštećeni kao svjedok – žrtva, navodi da je ova ženska osoba koja je govorila hrvatskim jezikom s njim pričala, ali joj on ništa određeno nije odgovorio jer nije smio da im kaže što im se događa u zatvoru, a ovo upravo stoga jer je svo vrijeme tu bio prisutan upravnik zatvora. Iako su ljudi iz Crvenog križa tražili od upravnika zatvora da se udalji, on je to odbio i bio je tu nazočan cijelo vrijeme. S predstavnicima Crvenog križa jedino je on razgovarao, dok obje nisu jer ih upravnik zatvora nije izveo iz kruga zatvora, već samo njega osobno. Predstavnici Crvenog križa nisu ni ulazili u krug zatvora, pa tako ni u ćelije, niti su ga pitali tko je još s njim u ćelijama, ni koga još ima u zatvoru.

Nakon 10-ak dana od kada je doveden u "Kuline", kada je otišao u wc i dok se nalazio u wc-u vidio je Perišu kako nosi veliki lonac sa oko 20 litara hladne vode. Dok je tako sjedio na wc školjki Periša mu je prišao i svu tu vodu iz lonca prolio po njemu. Nakon toga Periša je od njega tražio da izađe iz wc-a, da se nasloni na stol koji je bio u hodniku naredivši mu da skine hlače i gaće, govoreći mu da rukama razmakne stražnjicu i tom prilikom mu je kazao, "Ima tko će.". U takvom položaju stajao je možda nekih 10-ak minuta i ništa se konkretno nije dogodilo. Nakon 10-ak minuta vratio se Periša i kazao mu, "Obuci se.". Nakon toga počeli su ga tući u hodniku i to ga je tukao Periša od kojih udaraca se onesvijestio. Tako su ga iznijeli u dvorište te je jedan od čuvara kazao da, "Od njega ništa neće biti", a Periša je rekao, "Đavo će mu biti kriv.". Ove radnje koje je upravo opisao sve je naredio i činio Periša.

Jednom prilikom u ćeliju su ušli Periša i upravnik zatvora pa mu je Periša upaljačem palio bradu da mu je brada izgorjela na licu i uspio ju je ugasiti rukama. Upravnik zatvora je to sve promatrao te je Perišu odgurnuo kada je brada već izgorjela. Imao je veliku bradu upravo iz razloga jer se nisu imali čime brižati. Svaku noć kada su bili zarobljeni u zatvoru u "Kulinama" upravnik zatvora je [redacted] i njega izvodio u dvorište, a zatim bi ih hladnom vodom iz gumenog crijeva pod pritiskom polijevao oko dva sata. Iako je bilo ljetno vrijeme oni su se smrznili, njima je bilo jako hladno zbog te hladne vode. Ovo je činio samo upravnik zatvora. Ovaj događaj opisao je i na način da bi im upravnik zatvora naredio da se skinu goli i na opisan način polijevao hladnom vodom te im naredio da se obuku i potom bi ih ponovno polijevao hladnom vodom iz gumenog crijeva. Nakon toga bi im naredio da se vrate u ćeliju i tako mokri legnu na krevet.

U odnosu na [redacted] koja je bila rođena [redacted], ona je bila bolesna, pa nije vidio da je nju ikad itko izvodio na dvorište, niiti bilo što drugo u svezi nje.

Periša bi mu također svaki dan naredivao da stane uza zid, da se licem okrene prema zidu i stojeći na prstima te rukama se držeći za zid tukao bi ga palicom govoreći mu, "Tolika će ti Krajina biti."

[redacted] je u svom navodu kazao i to da ga je odmah po njegovom dovođenju u zatvor "Kuline" upravnik zatvora udario šakom u glavu i nogom u leđa, uslijed čega je pao na pod.

Zajedno sa obje [redacted] razmijenjen je u Otočcu, a nakon razmjene je otišao u bolnicu u Knin, kao i [redacted], gdje je proveo 24 dana. U bolnici se liječio ova 24 dana, a nije imao nikakvu medicinsku dokumentaciju te nema utvrđenu nikakvu invalidnost.

Sud je temeljem odredbe članka 330. ZKP-a/08 reproducirao snimku ispitivanja oštećene kao svjedokinje [redacted] u svezi s člankom 431. stavak 1. točka 2. ZKP-a/08 te je pročitao i prijepis i reproducirana snimka ispitivanja oštećene kao svjedokinje (list 1486 spisa). Ovo stoga što je prema medicinskoj dokumentaciji koja prileži spisu ista starija i teško bolesna osoba kojoj je dolazak na sud otežan (list 1705).

Oštećena kao svjedok dakle, žrtva [redacted] u bitnom je ponovila navode oštećenog kao žrtve [redacted]. Naime, istakla je da je čuvala blago na livadi blizu mjesta Baljci i kada je došla hrvatska vojska kazali su im da ne bježe jer s njoj su bili i druga osoba [redacted] i [redacted]. Hrvatski vojnici su ih uhitili iako ne zna zašto su to napravili jer su oni bili u civilu i nisu bili u postrojbama nikakve vojske. Njihovo blago ostavili su na predjelu Lepina; a njih troje odvedeni su u Ogorje. Tamo je bio neki zatvor gdje su ostali jednu noć iako nju tu nitko nije tukao, [redacted] izbijeni su zubi mada ona nije vidjela da ga je netko od vojnika tukao. Oko tri sata iza ponoći odvezeni su nekim vozilom u Šibenik da bi nakon toga bili odvedeni u vojni pritvor "Kuline" koji se nalazi uz samo more. Smješteni su njih troje u jednu ćeliju te su dobili jedan madrac za spavanje.

Prvu noć kada su došli u "Kuline" nitko ih nije dirao, ali već drugu noć tukli su je palicom i govorili im da će ih zaklati, ubiti. Nakon toga učestalo je počeo dolaziti u njihovu ćeliju jedan Periša i Duliša. Ne zna da li su to njihova imena ili nadimci. Periša je bio manje građe, manji rastom i imao crnu kosu. Kada bi oni ušli u ćeliju gasili bi svjetlo, dok je nju osobno posebno tukao ovaj Periša i to po rukama, mlatio pendrekom tj. palicom. Uglavnom su je tukli danju, dok bi noću dolazili po nju u ćeliju i odvedili je u jednu sobu preko puta. Izgasili bi svjetlo, skinuli je do gola vojnici i silovali. Istakla je da ne zna tko je to radio jer nije čula da se dozivaju bilo kakvim imenom, nadimcima ili slično. Dok je vršeno ovo silovanje nad njom, nitko nije ništa govorio, samo su šutjeli i silovali je na podu, ili na sjedalici. Također bi joj znali reći da mora lizati nečiji spolni organ, ako to ne bi napravila, prebili bi je. Kada bi joj ovo radili, posprejali bi joj oči nekim sprejem da ne vidi. Ne može točno kazati koliko je ovo vremenski trajalo, ali svaki put bi je neki drugi vojnik odvodio i izvodio iz ćelije. Silovali su je tako oko 10-ak puta i deset dana odvedena je u tu sobu preko puta njene ćelije gdje su je vojnici silovali. Kada bi se vratila u ćeliju morala je stajati na prstima dirajući zid i držeći ruke na zidu, ako bi malo spustila pete neki vojnik bi došao na vrata pa bi se prestrašila i ponovno digla na prste da je ne bi tukli. Ovo je najviše od nje tražio Periša, Duliša, a i drugi kojima ne zna imena. Nije mogla ispružiti ruke tj. šake jer su je stalno po njima udarali i ruke i prsti su joj bili natečeni. Uvijek su je tukli palicama.

One prigode kada je odvedena s livade u zatvor "Kuline" na sebi je imala suknju koje se nose u drniškom kraju, jedan džemper i majicu crne boje.

Svakodnevno su ih izvodili u neko dvorište i zarobljenike kupali nekim šmrkovima s hladnom vodom. Morali su se skinuti goli iako je tu bilo muškaraca i žena te osim nje i ova druga [redacted]. Polijevali bi ih hladnom vodom, ovim šmrkovima te su je rane na rukama i natečeni prsti od udaraca strašno boljale. Isto tako su ih i tukli gumom tj. ovim šmrkovima po glavi, pa su i nju tukli po glavi i stavljali im vodu u uši. Isto tako, odjeća bi im bila mokra i morali su je takvu obući i ići u ćelije i tako spavati. Jedino što je u tom zatvoru "Kuline" bilo dobro je što su mogli jesti koliko žele i imali su oko četiri obroka dnevno.

Oštećena kao svjedok žrtva [redacted] je kazala da je u zatvoru "Kuline" bila zatvorena u svibnju, lipnju i srpnju 1993. i to oko osam tjedana. Prema njezinim saznanjima za jedan tjedan nije joj ni napisano da je bila u zatvoru "Kuline".

Kada su je noću odvodili i silovali u onoj prostoriji, vrištala je, kao i kada ju je Periša tukao palicom po rukama, što su svi u zatvoru mogli čuti. Kaže da nije mogla plakati jer nije imala suza, ali je upravo zato vrištala. U pritvor je dolazio Crveni križ i iako su vidjeli da ima otečenu glavu i modrice na licu, kada su je pitali što joj je, ona im nije mogla reći da je to od udaraca kada su je tukli vojnici, a ne zna i ničije ime jer tada bi joj bilo još gore. Nikada je iz zatvora "Kuline" nisu vodili u bolnicu u Šibenik ili kod liječnika. Čuvari su najviše tukli nju i Dušana i oboje su bili plavi od udaraca. Jedne prigode kad nije mogla nositi veliki lonac s vodom jedan od vojnika ju je prebio, ali ne zna tko. Kada bi je po noći vodili na silovanje, silovali su je različiti muškarci i nikada nije bila vezana u ovom zatvoru u "Kulinama". Navela je da ne zna da je postojao upravitelj zatvora.

Istakla je da ima medicinsku dokumentaciju jer se nakon ovih događaja liječila i uzimala terapiju.

Odgovorila je da joj ništa ne znače imena Mario Barišić i Milorad Pajić i nikada se nikome nije žalila vezano za ova događanja u zatvoru jer to nije smjela. Za osobe koje je istakla da su je učestalo tukli i to Periša i Duliša, kazala je da su bili u dobi između 30 i 35 godina.

Kazala je da ne zna i ne može odgovoriti na pitanje je li je ikada Periša i silovao jer kada su to radili vojnici ugasili bi svjetlo i ona nije znala tko to radi. Istakla je da je brada narasla u zatvor te kada bi ga izveli iz ćelije palili bi mu bradu, ali ne zna tko je to radio. Decidirano je kazala da ne može imenovati niti jednu osobu koja ju je silovala jer ih nije mogla vidjeti. Samo zna da su neki koji su je silovali bili u civilnoj odjeći, što bi vidjela kada bi izlazila iz te prostorije.

Vrijeme kada su civili razmijenjeni potvrđeno je izvješćem iz kojeg je vidljivo da je 16. srpnja 1993. bila hospitalizirana (list 1476 i 1481 spisa), što bi nedvojbeno upućivalo na činjenicu da su u zatvoru "Kuline" bili zatočeni do 15. srpnja 1993. godine.

S obzirom na naprijed navedeno, a kako je već istaknuto da nije sporno da se u zatvoru "Kuline" nisu trebali nalaziti civili, oštećenici koji se imenuju u optužnici, a kada se to već i dogodilo prema njima je trebalo postupati u skladu sa Ženevskim konvencijama o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. i pratećeg Dopunskog protokola I. Civili su osobe koje ne sudjeluju u oružanom sukobu, kako to i proizlazi iz Dopunskog protokola I. koji isključuje iz pojma civil ratne zarobljenike i pripadnike neprijateljskih oružanih snaga. U konkretnom slučaju civili su pritvoreni u svezi s događajima tijekom Domovinskog rata.

Što se tiče pravnog okvira odgovornosti oružanih osoba sud svakako vodi računa o odredbama članka 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. te članka 75. i 76. Dopunskog protokola I. Odredba članka 3. Ženevske konvencije glasi: "S osobama koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje koji su izvan bojnog stroja zbog bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojeg drugog razloga u svakoj će se prilici postupati čovječno

bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja utemeljenog na rasi, boji kože, vjeroispovijesti ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovinskom stanju, ili bilo kojem drugom sličnom kriteriju".

Strankama u sukobu zabranjeno je poduzimanje bilo koje mjere koja prouzrokuje tjelesne patnje što se ne odnosi samo na ubojstvo, mučenje, tjelesne kazne, sakaćenja i sl. nego i na sve druge okrutnosti bilo da je čine civilni ili vojni službenici. Počinitelj kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva očigledno je da može biti svaka fizička osoba.

Dopunski protokol Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I.) usvojen u Ženevi 08. lipnja 1977. u odredbi članka 75. propisuje temeljna jamstva koja su komplementarna onome što je već sadržano u temeljnim odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata, te zahtjeva da se u svakoj prilici prema takvim osobama postupa čovječno i jamči da će te osobe uživati barem zaštitu predviđenu tim člankom bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja.

Optuženicima Damiru Boršiću i Miroslavu Periši stavlja se na teret počinjenje kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. OKZRH i to optuženom pod 1. Damiru Boršiću kroz dva modaliteta, kroz aktivno činjenje i kroz nečinjenje tj. propuštanje i nepoduzimanje da se spriječe zabranjene posljedice u odnosu na postupanje njima podčinjenih osoba s obzirom na to da vojni zapovjednik u ovom slučaju upravitelj zatvora za vrijeme rata i oružanog sukoba ima garantnu obvezu prema civilnom stanovništvu na prostoru kojim je upravljao, a u konkretnom slučaju riječ je o vojnom zatvoru "Kuline" kojim je upravljao kao upravitelj zatvora postupajući u svojstvu zapovjednika navedenog vojnog zatvora odgovoran za primjenu propisa međunarodnog prava i na taj način imajući zapovjedne ovlasti nad zatvorskim čuvarima.

U svojstvu zapovjednika navedenog vojnog zatvora "Kuline" optuženi pod 1. Damir Boršić, a što je nedvojbeno utvrđeno, je bio upravitelj navedenog zatvora kako je to naprijed navedeno, bio je garant zaštite građanskih osoba kada se nađu tijekom rata i oružanog sukoba u inferiornom položaju kako u dijelu zaštite njihovog fizičkog integriteta, tako njihove imovine, što su prema međunarodnim standardima upravo zapovjednici. Funkcija zapovjednika ne iscrpljuje se samo na vojnike kojima zapovijeda već ju međunarodno pravo proširuje i na građanske osobe na prostoru kojim on zapovijeda (odluka Vrhovnog suda RH broj I KŽ-743/03).

Kada je u pitanju subjektivni odnos zapovjednika, dakle optuženog pod 1. Damira Boršića, prema utvrđenoj obvezi u dosadašnjoj sudskoj praksi (VSRH broj I KŽ-247/01) zauzet je stav da okolnost što se radi o kršenju međunarodnog ratnog prava ne mora biti obuhvaćena umišljajem počinitelja tj. njegovom sviješću i znanjem da svojim ponašanjem krši pravila međunarodnog prava, jer je za postojanje kaznenog djela iz članka 120. OKZRH potrebno samo da ponašanje činitelja objektivno predstavlja kršenje pravila međunarodnog prava, dakle, da je ostvaren objektivni uvjet kažnjivosti.

U konkretnom slučaju ne može biti sporno da su optuženici, i to optuženi pod 1. Damir Boršić kao upravitelj zatvora, iako je bio dužan, propustio spriječiti da se civilno

stanovništvo muči i da se prema njima nečovječno postupa te da im se nanose velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta i zdravlja, a drugooptuženi Miroslav Periša kao čuvar u zatvoru kršio pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, civilno stanovništvo mučio i nečovječno postupao prema njima, dakle bili dužni pridržavati se zakona i običaja tijekom trajanja oružanog sukoba uključujući navedene Ženevske konvencije.

Pored navedenog u predmetnom kaznenom postupku utvrđeno je i to da su optuženici Damir Boršić i Miroslav Periša bili svjesni svojih obveza proizlazi jasno iz iskaza oštećenih kao svjedoka, žrtava _____, kao i iz iskaza ispitanih svjedoka u ovom kaznenom postupku.

Prema navodima ispitanog svjedoka Marija Barišića koji je 23. siječnja 1992. godine bio raspoređen na mjesto krim policajca u vojnoj policiji, tada je zapovjednik vojne policije bio Tvrтко Pašalić. U odnosu na vremensko razdoblje za koje se terete okrivljenici on je bio suspendiran na mjesto zapovjednika Satnije 72. bojne vojne policije te nije imao nikakve ingerencije iako je u satniju dolazio. (II. Satnija 72. bojne vojne policije u Šibeniku je u ustroju 72. bojne vojne policije). Njegova suspenzija trajala je od 17. ožujka 1993. do 14. listopada 1993. Tada je satnijom 72. bojne vojne policije zapovijedao formalno i stvarno Mihael Budimir na osnovu zapovjedi od 20. svibnja 1993. Mihael Budimir je kao zapovjednik 72. bojne vojne policije preuzeo i zapovijedanje II. Šibenskom satnijom, a v.d. zapovjednik je bio Miro Petković.

U "Kulinama" je upravitelj zatvora bio Damir Boršić koji je zapravo bio bez ovlasti i bio je upravitelj cijelo vrijeme od osnutka zatvora do 1996. godine. Damir Boršić je bio nemoćan u odnosu na Tvrтка Pašalića koji je bio zapovjednik Satnije vojne policije u Šibeniku. Inače, Boršić nikada ništa nije napravio zatvorenicima, već im je kupovao lijekove i masti. Za vrijeme Tvrтка Pašalića postojala je pisana zapovijed za koju je znao i Boršić da nitko osim djelatnika SIS-a, zapovjednika 72. bojne vojne policije, njega osobno i Milorada Pajića, bez njihovog odobrenja ne može ući u zatvor u "Kuline". Kaže da je vidio i pisanu zapovijed kako se imaju ponašati policajci u zatvoru "Kuline" te misli da se evidentiralo kada tko ulazi i izlazi iz zatvora i da se o tome vodila knjiga, a bio ju je dužan voditi Damir Boršić ili vojni policajac kad nema upravitelja tj. Damira Boršića, a koji vojni policajac je tada bio u smjeni. Znao je da su u zatvoru "Kuline" bile dovedene i civilne osobe i to dvije _____, jedna pok. _____ druga pok. _____, zajedno sa nekim starijim rođakom iz sela _____ 1. Poznato mu je bilo da je bio zarobljen i _____ te da su svi bili dovedeni u zatvor "Kuline". On je tada bio zapovjednik satnije vojne policije pod suspenzijom. Jedan od vojnih policajaca pričao mu je da je jedna od ovih žena prilikom ulaska u zatvor skočila u more, ali ju je jedan čuvar spasio. Nije mu poznato da bi Milorad Pajić mučio bilo koga od ovih civila, a nikada ne bini čuo da je te civile mučio Damir Boršić, niti mu je bilo tko o tome pričao. Ovo mu nije pričao ni Ivica Burilović koji je kao vojni policajac radio u zatvoru.

Ističe nadalje da su se pisala određena izvješća koja su potpisivali on i Milorad Pajić. Zaglavlje ovih izvješća se mijenjalo prema naptucima iz vojne policije. Istakao je da mu se Boršić više puta žalio da ne želi biti upravitelj zatvora, da ne može više izdržati, ali on tada nje mogao otići jer je bilo takvo vrijeme. Kao što je istakao, suspendiran je 17. ožujka

1993. Vezano za ove ženske osobe _____ pričalo se, ali ne zna da li jedna ili obje, da su silovane te misli da mu je to ispričao Ivica Burilović, ali ne zna tko je u tom sudjelovao. Zna da se pričalo da su tjeroali druge zarobljenike na seksualne odnose s ovim ženama pa je vezano za to napisao izvješće Mihaelu Budimiru 02. srpnja 1993., ali direktnih saznanja vezanih za ovo nema. Ovo je pisao na svoju ruku jer je već tada bio suspendiran, ali je želio da se to zna i evidentira. Kazao je da ima saznanja da je u zatvor "Kuline" dolazio Crveni križ koji bi se najavio prije dolaska jer su o tome bili izviješteni iz zapovjedništva bojne, a zna da je Damir Boršić mazao kremom zarobljenike da ovi iz Crvenog križa ne vide njihove ozljede te se zatvorenicama prijetilo ako kažu za ono što im se događalo.

Izvješća koja je pisao vezano za "Kuline" i zlostavljanje u "Kulinama" dostavljao je djelatnicima SIS-a, a on i Pajić su skoro svako jutro odlazili u Zatvor "Kuline". Ovaj svjedok navodi da misli da je _____ tjeran na seksualni odnos s nekom _____, ali ne zna tko ih je prisiljavao na ovaj seksualni odnos, o tome nema nikakvih saznanja.

U spisu je priložio dopis od 26. rujna 1993. iz čega proizlazi da su zarobljene dvije _____, ali ističe da je pogrešno naveden datum zarobljavanja, što je napisao na poledini dopisa jer su iste zarobljene u svibnju 1993.

U svom iskazu od 17. lipnja 2011. prilikom ispitivanja kod istražnog suca u Županijskom sudu u Splitu ponovio je da iako je od 17. ožujka 1953. bio suspendiran kao zapovjednik 72. bojne vojne policije i nije imao nikakve ingerencije dolazio je u satniju pa je dolazio i u zatvor "Kuline" iako nije smio. Prilikom tih dolazaka u zatvor "Kuline" nije nikada vidio da je Damir Boršić bilo koga tukao, maltretirao, a pogotovo ne civile. Za Damira Boršića kazao je da je bio najhumaniji od svih jer je vodio brigu o zatvorenicama i o civilima. Točno je da je on osobno bio u pritvoru kada su dovedeni civili i zna da je jedna ženska osoba, jedna od _____, se bacila u more pa ju je spasio čuvar Željko Luša. Navodi da nije vidio da je _____ imao bradu jer su se svi uredno brijali. Ima saznanja da su u zatvoru bile nepravilnosti i zna da su se civili i vojni zatvorenici tukli u pritvoru. Kaže da je Damir Boršić znao za svakog vojnog policajca što je radio u zatvoru. Na dužnosti je bio tijekom jutra i o svemu su ga izvještavali vojni policajci. Također je mogao vidjeti u kakvom su stanju zatvorenici kada bi ih ostavio dan ranije i sutradan se vraćao na posao. Čuo je i od Mira Petkovića da su se maltretirali civili i to obe _____ kao i jedan od muškaraca, ali ne zna da li je to bio _____. Čuo je da su ih tukli i davali im slanu hranu. A misli da mu je to jedne prilike rekao i Damir Boršić, kao i Milorad Pajić. Ove dvije ženske osobe koje su kao civili bile dovedene u pritvor, bile su odjevene u civilnu odjeću i on je odmah kazao da one tu ne spadaju, kao ni _____. Zna da su preko dana ove osobe vođene u dvorište i čuo je da su se tamo trebali skidati goiti. Čuo je i to da je jedna od ovih ženskih osoba prisiljavana na oralni seks i to u prostoriji Damira Boršića, ali ne zna gdje je tada bio Damir Boršić. Zna i to da je ova ženska osoba _____ prisiljavana na oralni seks sa _____ i da je ona oralno zadovoljavala _____ to više puta tijekom noći. Ističe da _____ nije vidio nikakve modrice na tijelima ovih ženskih osoba, kao ni _____. Ovi civili se nisu žalili na postupanje prema njima, a zna da je dolazio Crveni križ zbog ovih civila, ali civili se nisu žalili djelatnicima Crvenog križa jer to nisu smjeli. Njegova suspenzija trajala je od 17. ožujka 1993. do 14. listopada

1993. Tada je satnijom 72. bojne vojne policije zapovijedao Mihael Budimir i to 20. svibnja 1993. Naime, Mihael Budimir je kao zapovjednik 72. bojne vojne policije preuzeo i zapovijedanje Šibenskom satnijom, a Miro Petković je bio v.d. dozapovjednik. Viktor Grancarić, koji je bio zapovjednik vojne policije u Zadru je nakon njegove smjene imenovan za zapovjednika satnije u Šibeniku, ali zbog određenih nesuglasnosti nikada na to mjesto nije stupio. Svjedok Mario Barišić navodi da je Mihael Budimir bio izviješten o postupanju prema civilima i znao je da su isti bili maltretirani i to ove dvije ženske osobe

O ovome ga je izvijestio i Miro Petković, a on osobno dok je bio pod suspenzijom napisao je i izvješće o tome.

Navodi nadalje da je Damir Boršić pisao izvješća vezano za događanja u pritvoru Kuline i to s datumom 09. rujna 1993. a naslovljeno je na zapovjednika vojne policije. U tom izvješću nije bilo navedeno ništa vezano za maltretiranje civila, već ratnih zapovjednika i to Mitrović Milana. Damir Boršić je na mjestu upravitelja zatvora već bio na toj funkciji kada je on došao na mjesto zapovjednika 72. bojne vojne policije, a misli da ga je na to mjesto postavio Tvrtko Pašalić, a kasnije su ga kao zapovjednika potvrdili on osobno i Zvonimir Cigić. Svjedok Mario Barišić navodi da je Damir Boršić izvještavao vojnu policiju i to zapovjedništvo vezano za sva događanja u pritvoru i prije nego što su civili dovedeni u vojni pritvor i za vrijeme dok su bili u pritvoru, pa i nakon toga i da je poduzeo sve što je mogao vezano za navedena događanja. Navodi da mu je Damir Boršić pričao da je Milorad Pajić dolazio sa Ivicom Burilovićem tijekom noći u pritvor u više navrata kada su tamo bili civili. Smatra da je damir Boršić bio nemoćan u odnosu na događanja u zatvoru "Kuline", a potpisivao se na svim izvješćima kao zapovjednik pritvora. Ističe da ne zna zašto su civili dovedeni u pritvor, ali zna da je u odnosu na zlostavljanje civila Boršić napravio sve što je bilo moguće i o tome usmeno izvještavao Mira Petkovića koji je bio v.d. dozapovjednik Mihaela Budimira, zapovjednika 72. bojne vojne policije. Nadalje ističe da je 20. srpnja 1993. napisao jedno izvješće Mihaelu Budimiru vezano za maltretiranje civila i to i te ga je potpisao kao suspendirani vojni policajac. On je potpisivao izvješća i kao je bio pod suspenzijom i to kao zapovjednik jer je za njega to tako bilo važeće. Riječ je o izvješćima list 531 i 532 spisa. U odnosu na drugooptuženog Miroslava Perišu kazao je da nikada nije čuo da bi Periša bilo koga maltretirao u pritvoru Kuline, pa tako ni bilo koga od civila u odnosu na dvije i koji ništa u vezi s Miroslavom Perišom ne zna.

Ovaj svjedok ove svoje navode ponovio je na raspravi te istakao da smatra da se ovom optužbom terete dva čovjeka koja nisu kriva za ove događaje, a osobe koje su tako nešto počinile su bile zaštićene od Mihaela Budimira koji je od svibnja 1993. bio zapovjednik 72. bojne vojne policije i preuzeo odgovornost kao zapovjednik satnije. Isti je bio upoznat sa svim što se u Kulinama događalo. Kada je on suspendiran s mjesta zapovjednika satnije 72. bojne vojne policije njegovu dužnost preuzeo je Mihael Budimir, a v.d. zapovjednik bio je Miro Petković. Ponavlja, da iako je bio pod suspenzijom, svakodnevno je dolazio u zatvor "Kuline" jer je čuo što se događa s civilima i to ove dvije čobanice koje su tu bile zatvorene. Iako je o ovom svemu čuo on osobno to vidio nije. Na pitanje predsjednika vijeća odgovorio je da je Damir Boršić znao za ova događanja u Kulinama glede maltretiranja i ponašanja prema oštećenima i znao je da su isti seksualno i

fizički zlostavljali. On im je kupovao i lijekove i masti od svojih novaca. Tijekom dana e uvijek bio u zatvoru, a nekad je dolazio i noću.

Miroslav Periša je bio čuvar u zatvoru "Kuline" te ne vjeruje da je isti bilo što loše napravio ovim civilima bilo da ih je fizički ili psihički zlostavljao. Kako je taj dan on osobno bio u vojnom zatvoru "Kuline" da je odmah izvijestio vojnu policiju u Splitu, a što je napravio i Miro Petković da su civili dovedeni u vojni zatvor "Kuline" te su im odgovorili da to nije njihova briga o čemu je usmeno i izvijestio V.P. Split. Svjedok je odgovorio da nije točno da je on ispitivao civile, dakle ove dvije žene _____, i to da ih je ispitivao u kancelariji od Damira Boršića.

Točno je da je vidio tijekom njihovog boravka u zatvoru "Kuline" ove dvije _____ koje s izgledale ustrašeno, raščupano, što može opisati jednim riječima "bože sačuvaj", ali nije vidio ozljede na njihovom tijelu. Također je i I _____ bio iscrpljen i imao je modrice po licu te su zaista bili u lošem stanju. Svjedok je kazao da je potpisivao pisana izvješća iako je bio pod suspenzijom je nije bio poslušan, a na pitanje tko je prvi bio nadređen Damiru Boršiću od svibnja 1993., kazao je, nitko u satniji, a Mihael Budimir je bio nadređen Damiru Boršiću od dana kada je postavljen kao zapovjednik 72. bojne vojne policije. Dakle, od svibnja 1993. Iako je od svibnja 1993. Boršiću bio nadređen Mihael Budimir prema navodima svjedoka Marija Barišića ipak je pisao izvješća njemu jer Damir Boršić nije ni znao da on kao suspendirani zapovjednik ne bi smio potpisivati izvješća jer to nije bilo u njegovoj ovlasti te se isključivo morao koncentrirati na događanja u zatvoru "Kuline".

Svjedok Gojko Živković u inkriminiranom periodu nije bio u zatvoru "Kuline" u Šibeniku, već je od 15. svibnja 1993. bio u vojarni "Kuline" kao pripadnik 72. bojne te nema nikakvih saznanja da bi ženske osobe bile u zatvoru "Kuline". Zna da je voditelj zatvora "Kuline" bio Damir Boršić, ali se ne sjeća da je on ikada ulazio u zatvor "Kuline", niti tamo bio. On je u svibnju 1993. godine iz 72. bojne vojne policije prešao u 73. bojnu vojnu policiju i tada bio samo u vojarni "Kuline", a u zatvor "Kuline" nije ulazio.

Dakle, ovaj svjedok nema bitnih saznanja o navedenim događajima.

Svjedok Goran Burazer također nema konkretnih saznanja o događaju jer kao čuvar u zatvoru "Kuline" bio u vremenskom periodu od početka 1992. pa do kraja 1992.

Isto tako i svjedok Ivan Škiljo je bio čuvar u zatvoru "Kuline" do ožujka 1993.

Svjedok Miro Petković koji je bio VD zapovjednik druge satnije bojne vojne policije i to nakon smjene i suspenzije Marija Barišića na koje mjesto ga je postavio Mihael Budimir, kao novi zapovjednik 72. bojne vojne policije. Vezano za zatvor "Kuline" istakao je da zna da su u istom bili i zarobljeni određeni civili. Voditelj zatvora bio je Damir Boršić. Sjeća se da je u zatvoru bio jedan zatvorenik krupnije građe kojeg su tjerali na određene spolne radnje s drugim zarobljenikom te zna da su tu bile zarobljene i dvije čobanice _____

nekim rođakom te se pričalo da je jedna od njih i silovana. Miroslav Pajić i Damir Boršić znali su za sva mučenja i o tome su mu pričali, što je on prijavio Mariju Barišiću.

Pričalo se da su jednu od ove dvije _____ tjerali na seksualni odnos s rođakom _____
 1. Ovo su mu pričali Milorad Pajić i Damir Boršić, kao što se pričalo i to da su je silovali, ali ne zna tko. O svemu ovom izvješća su pisali Milorad Pajić i Mario Barišić, i obaviješten je Mihael Budimir kao zapovjednik 72. bojne vojne policije. Nadalje, ističe da mu je Boršić pričao da kada je _____ prisiljavana na seksualni odnos sa njezinim rođakom da Damir Boršić to nije mogao gledati, ali mu je pričao da je slušao ovo silovanje jer se čulo, što mu je Boršić pričao 15 dana nakon događaja. Damir Boršić da je bio samo formalno upravitelj zatvora "Kuline", a inače je dobra i mirna osoba, dok su Tvrtko Pašalić i Maglov bili vodeći u zlodjelima koja su se dešavala u "Kulinama". Za ova silovanja _____ pričalo se da su to radili vojni policajci mada se govorilo da je to radio i Damir Boršić, što on čisto sumnja. Osim toga, Damir Boršić je zatvorenici kupovao lijekove i prašak za rane. On osobno nikada nije bio nazočan, niti je vidio bilo kakva zlostavljanja pa ni seksualna zlostavljanja žena.

U odnosu na Miroslava Perišu kazao je da nema nikakvih saznanja da je on na bilo koji način zlostavljao civile koji su bili u zatvoru pa tako i ove dvije žene. Zna se da su iste bile uhvaćene kao čobanice i dovedene u vojni zatvor iako tu nisu imale što raditi. Nadalje, zna da je u zatvoru bila osoba po prezimenu _____, ali ne zna da je bilo tko od zatvorenika nosio bradu u pritvoru "Kuline" jer su se svi uredno brijali. Za Damira Boršića može reći da je bio jedan nesretan lik kojem su svi naređivali i Mihael Budimir, i Tvrtko Pašalić te je Boršić znao za sve što se događa u zatvoru, ali je imao pritisak od ove dvojice da ništa ne poduzima. Damir Boršić se bojavao ove dvije osobe. Navodi nadalje da je on osobno izvještavao mnoge institucije o dešavanjima u "Kulinama", ali se ništa nije poduzimalo. Mario Barišić je smijenjen jer je upućivao na nepravilnosti u zatvorima "Lora" i "Kuline". Točno je da mu je Damir Boršić pričao da su ove žene silovane u zatvoru kao i drugi zatvorenici te da su seksualno zlostavljani. U dvorištu zatvora "Kuline" bilo je gumeno crijevo te je čuo da su se zatvorenici tukli ovim crijevima, kao i to da su se ove dvije žene polijevale vodom iz ovih gumenih crijeva i da su ih skidali gole u dvorištu. Međutim, ne zna da su polijevane vodom u odjeći pa bi u tako mokroj odjeći morale otići u ćelije, kao što je i kazao, o kazivanjima u "Kulinama" u više navrata obavještavao je sve nadređene službe. U vrijeme kada su ovi civili bili u pritvoru "Kuline" kada je zapovjednik 2. bojne 72. bojne vojne policije bio Mario Barišić, a što je bilo u svibnju, lipnju i srpnju 1993. mada nije posve siguran. Tijekom srpnja 1993. Mario Barišić više nije potpisivao dokumentaciju, nego on umjesto njega.

On je bio v.d. zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije mada nije imao nikakvo rješenje, već ga je na to mjesto postavio Mihael Budimir i to kada je suspendiran Mario Barišić, iako je Mario Barišić dolazio svaki dan u vojnu policiju i znao sve što se događa te je potpisivao dokumentaciju. Marija Barišića je i dalje smatrao formalnim zapovjednikom 72. bojne vojne policije iako je bio suspendiran i dolazio je u "Kuline" od svibnja do srpnja 1993. kao zapovjednik ispitivati zatvorenike. Ovaj svjedok nadopunio je svoje navode na raspravi te je kazao da je ovo bio jedan veliki zločin da se ove čobanice dovedu u zatvor "Kuline" kao civili. Odgovorio je da on osobno nije vidio da je Damir Boršić zlostavljao i maltretirao oštećene, kao ni da bi to radio Miroslav Periša. Ponovio je da je točno da je Damir Boršić izvještavao o svim događajima u zatvoru "Kuline" od svibnja do srpnja 1993. glede maltretiranja i zlostavljanja civila te je točno da je i Mario Barišić, koga je smatrao

zapovjednikom, pričao mu o zlostavljanju i maltretiranju ovih civila. Ovaj svjedok je nadodao da ga je Damir Boršić i pismeno izvještavao o zlostavljanju civila.

Svjedok Viktor Grancarić bio je od 1992. do 2003. godine zapovjednik vojne policije u Zadru, da bi tijekom 1993. bio pozvan na sastanak u Šibenik zbog vojnog neposluha u vojnoj policiji Šibenik. Ovaj sastanak je bio održan jer je on osobno bio poslan u zapovjedništvo vojne policije Šibenik u kojoj je vladao neposluh te se nije htio upuštati u zapovijedanje satnije 72. bojne vojne policije u Šibeniku u kojoj je postojalo velikih problema pa nikada nije bio ni stvarni, ni formalni zapovjednik satnije 72. bojne vojne policije Šibenik, a tko je to bio od svibnja do srpnja 1993., ne zna. Nikada nije čuo za nikakva zlostavljanja u pritvoru "Kuline" i nikada nije ni bio u pritvoru "Kuline". Mihael Budimir kao zapovjednik 72. bojne vojne policije usmeno mu je naredio u dogovoru s upravom da bude zapovjednik satnije 72. bojne vojne policije u Šibeniku, ali stvarno nikada nije preuzeo tu dužnost jer su ga djelatnici satnije vojne policije u Šibeniku dočekali s puškama na ulazu. Kazao je da ne poznaje Miroslava Perišu, a da se ne može sjetiti Damir Boršića. O događajima u pritvoru "Kuline" saznao je iz medija. Na raspravi je istakao da je na brifinzima 72. bojne vojne policije u Splitu nije bilo govora i priče o zločinima koji su se događali u zatvoru "Kuline". Svima je bilo poznato da je 2. satnija 72. bojne vojne policije u Šibeniku ispala iz sustava hijerarhijskog stroja što je bio razlog da on ode na Šubićevac u Šibenik i vidi kakvo je stanje satnije, ali se vratio nazad jer je bio spriječen da preuzme dužnost. Mario Barišić koji je dolazio na brifinge u Split 72. bojne vojne policije jer je u Splitu bilo sjedište, nije spominjao nikakva zbivanja u zatvoru "Kuline".

Navod svjedoka Viktora Grancarića o antagonizmu i neposluhu 2. satnije bojne vojne policije u Šibeniku potvrđuje i nalaz komisije o stanju u 2. satniji 72. bojne vojne policije (list 739 i 740 spisa), kronologija zbivanja u satniji vojne policije Šibenik (list 752-756 spisa), izvješće komisije o sigurnosti i procjeni u 2. satniji 72. bojne vojne policije (list 771-778), zapovijed o demobilizaciji 2. satnije 72. bojne vojne policije (list 870 spisa), nalaz komisije o stanju u 72. bojnoj vojnoj policiji u Šibeniku od 31. svibnja 1993., zapovijed Ministarstva obrane, Uprave vojne policije od 20. ožujka 1993. o suspenziji Marija Barišića (list 1370-1371 spisa), kao zapovjednika 2. satnije 72. bojne vojne policije.

Mihael Budimir je od 01. rujna 1992. bio zapovjednik 72. bojne vojne policije i imao je zadatak srediti stanje u svim svojim satnijama. Određene osobe u vojnoj policiji nisu prihvatile stegu ni hijerarhiju, a posebno na području VP Šibenik. Izdana je zapovijed da se smijeni zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije u Šibeniku Mario Barišić, a imenuje umjesto njega Viktor Grancarić. Iako je oformljena komisija za primopredaju dužnosti Mario Barišić i Milorad Pajić koji je bio njegov zamjenik su to odbili i nisu htjeli odstupiti s dužnosti već su prijetili oružanim sukobom. Pisali su razna izvješća u kojima su tvrdili da su određeni djelatnici u vojnoj policiji kriminalci. On osobno kao zapovjednik 72. bojne vojne policije nikada nije dobio niti jedno izvješće od Milorada Pajića ni od Marija Barišića vezano za pritvor "Kuline". Ministar obrane bio je suglasan da se smijene Milorad Pajić i Mario Barišić te je izdao takvu zapovijed i bilo im je ponudeno da časno odu iz vojske ali oni to nisu pristali već su imali u vidu drugu varijantu da ih se suspendira. Nikada nisu htjeli predati vlast i tražili su da se za zamjenika Mariju Barišiću imenuje Miro Petković te da bude privremeni zapovjednik i zaista je došlo do toga iako to nitko nije odobrio i nije izvršena primopredaja dužnosti. Naveo je da on osobno nikada nije bio u zatvoru "Kuline"

niti je čuo da se u pritvoru "Kuline" zlostavljaju civili, niti je znao da su tu bile neke ženske osobe. Istakao je da zna da je upravitelj zatvora "Kuline" bio Damir Boršić za kojeg može samo reći da je bio dobra osoba. Navodi da nema saznanja da su civili bili zarobljeni u zatvoru u "Kulinama", a ukoliko bi bili, o tome su ga bili dužni izvijestiti Mario Barišić i Milorad Pajić. Mario Barišić je suspendiran, ali samo na papiru, dok stvarno se to nije dogodilo. Kazao je da je netočan navod Marija Barišića da ga je isti izvještavao vezano za bilo što vezano za zatvor "Kuline" i to u potpunosti ne odgovara istini. Isto tako, netočna je i tvrdnja Mira Petkovića da ga je isti izvještavao za bilo kakva zlostavljanja u zatvoru "Kuline" ni pismeno, ni usmeno. Također, je netočan navod Aljoše Klisurića njemu nikad nisu dolazila nikakva izvješća ni od koga vezano za zatvor "Kuline". Istakao je i to da nema nikakvih saznanja da mu je poslano izvješće od Marija Barišića 02. srpnja 1993. vezano za zatvor "Kuline".

Svjedok Mihael Budimir na raspravi je nadopunio svoj iskaz te istakao da poznaje Damira Boršića a Miroslava Periše se ne sjeća. U odnosu na Mira Petkovića istako je da isti nikada nije formalno postavljen kao v.d. zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije iako je to Mario Barišić bio predložio, jer je u to vrijeme kao zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije Mario Barišić bio pod suspenzijom. Na pitanje kome je upravitelj zatvora "Kuline" Damir Boršić odgovarao, svjedok je odgovorio, zapovjedniku satnije, a to je bio Mario Barišić. Istakao je da zatvor "Kuline" nije bio u nadležnosti vojne policije, već je vojna policija osiguravala zatvore. Damir Boršić je bio pripadnik 2. satnije 72. bojne vojne policije kojom satnijom je zapovijedao Mario Barišić. Zatvorski čuvari su bili pripadnici 2. satnije 72. bojne vojne policije, a odgovarali su upravitelju zatvora. U zapovjedništvu bojne vojne policije održavali su se brifinzi u Splitu na koje je dolazio Mario Barišić i nikada nije spominjao bilo kakve nezakonitosti u zatvoru u "Kulinama". S obzirom da je on bio zapovjednik 72. bojne vojne policije dolazio je u Šibenik u vojnu policiju pa je upoznao Damira Boršića, ali mu on nikada nije spominjao ništa u svezi s a zbivanjima u zatvoru "Kuline". Isto tako ga nitko iz komisije koja je vodila izvješća o zbivanjima u vojnoj policiji u Šibeniku nije izvijestio niti postoje takva izvješća o zbivanjima u "Kulinama". Sva izvješća koja su iz 2. satnije 72. bojne vojne policije dolazila u 72. bojnu vojnu policiju, dolazila su kod njega u operativno dežurstvo i pohranjena su u arhiv. Ovaj svjedok je na pitanje prvooptuženog Damira Boršića odgovorio da zatvor po ustroju nije imao zapovjednika, a zapovjednik pritvora bi mora biti časnik ili dočasnik. Međutim, u konkretnom slučaju u odnosu na zatvor "Kuline" Mario Barišić nije poštivao njega osobno kao zapovjednika, a tako ni zapovjedi. Ovaj slučaj u Šibeniku, konkretno u 2. satniji 72. bojne vojne policije je bio specifičan i jedinstven u cijeloj državi pa iako Boršić kao upravitelj zatvora nije bio časnik ili dočasnik, bio je upravitelj zatvora i Damir Boršić je kao upravitelj zatvora u "Kulinama" postavljen upravo od Marija Barišića.

Navode zapovjednika 72. bojne vojne policije Mihaela Budimira o prilikama koje su se događale te neposluhu zapovjednika 2. satnije 72. bojne vojne policije Marija Barišića potvrđuju i zapovijed o demobilizaciji 2. satnije 72. bojne vojne policije od 31. kolovoza 1993. godine (list 870 spisa), posebno izvješće 72. bojne vojne policije predstojnika ureda za nacionalnu sigurnost od 24. kolovoza 1993. (list 1338-1340), nalaz komisije o stanju u 72. bojnoj vojnoj policiji od 31. svibnja 1993., zapovijed Ministarstva obrane, Uprave vojne

policije od 20. ožujka 1993. godine o suspendiranju Marija Barišića (list 1370-1371), zapisnik iz arhivske građe (list 1746 i 1754).

Svjedok Željko Luša je bio čuvar zatvora "Kuline" tijekom ožujka 1993. i zna da su tada u zatvor bile dovedene dvije ženske osobe istog imena i to jedna starija, a jedna mlađa i nije čuo za nikakva zlostavljanja, niti vidio tako nešto u zatvoru "Kuline". Osim njih kao civil u zatvoru "Kuline" bio je jedan stariji muškarac. Upravitelj zatvora bio je Damir Boršić. Svi zatvorenici, pa tako i ove žene, mogli su se kupati i tuširati u krugu zatvora, održavati osobnu higijenu i imali su prostor za šetnju u dvorištu zatvora. Zatvorenici su imali uredno tri obroka dnevno i jeli su istu hranu kao i vojska. Nema saznanja zbog čega su ovi civili bili u zatvoru i ne zna kada su ove dvije ženske osobe tj. koji dan su dovedene u zatvor "Kuline". Čuvara je u zatvoru uvijek bilo po dvoje, a on je bio u paru s Miroslavom Perišom. Upravitelj je bio taj koji je određivao raspored stražara, on osobno je kao čuvar u zatvoru Kuline bio do rujna 1993. Za Damira Boršića može kazati da je kao upravitelj zatvora bio korektan kako prema djelatnicima, tako i prema zatvorenicima. Na raspravi ovaj svjedok je kazao da je kao čuvar u zatvoru u "Kulinama" odgovarao upravitelju. Točan je navod da je on spasio _____ kada je skočila u more jer se htjela utopiti.

Svjedok Ivica Dulibić također je bio čuvar u zatvoru "Kuline" i zna da su tu bili zatvoreni civili mada iako ne zna temeljem čega su civili bili u zatvoru i to dvije žene i jedan stariji muškarac. On osobno nije čuo za nikakva zlostavljanja bilo kojeg zatvorenika u odnosu na ove žene, pa tako ni seksualnog zlostavljanja. Upravitelj zatvora je bio Damir Boršić i on se brinuo uza zatvorenike u zatvoru. U zatvoru "Kuline" je bio i stražar Periša, a raspored stražara određivao je upravnik Damir Boršić. Svjedok Ivica Dulibić na raspravi je ukazao da je njemu kao čuvaru u Zatvoru u "Kulinama" bio nadređen upravitelj Damir Boršić. Kako je bio čuvar u zatvoru u "Kulinama" on je bio pripadnik 2. satnije 72. bojne vojne policije.

Svjedok Nikica Luša također čuvar u zatvoru "Kuline", počeo je raditi u mjesecu svibnju 1993. Međutim, nikada nije čuo za nikakva zlostavljanja u zatvoru ni fizička, ni psihička pa ni seksualna. Upravitelj zatvora bio je Damir Boršić. On osobno nikada nije vidio da zatvorenici imaju bilo kakve povrede. Naveo je nadalje da nikada nije vidio nikakva gumena crijeva u dvorištu zatvora te da nema ništa više posebno za istaknuti.

Svjedok Jakov Vidović potvrdio je da su u zatvoru "Kuline" bili civili te da je Damir Boršić bio upravitelj zatvora. Civili koji su dovedeni u zatvor bile su dvije _____ od kojih je jedna bila starija i jedan muškarac, _____. On nikada nije čuo ni vidio da se ovi civili zlostavljaju na bilo koji način. Periša je također bio čuvar u zatvoru. Također nije vidio da u zatvoru postoje kante od 20 litara, niti je vidio, pa ni čuo, da bi netko morao nositi te kante ili da su nekoga polijevali vodom iz tih kanti. Damir Boršić je kao upravitelj zatvora bio nekakav autoritet jer se sjeća da im je kazao, njima čuvarima, "da se ne bahate" i da ne smiju biti nasilni prema zatvorenicima. Navodi da nikada nije vidio da je _____ morao držati ruke na zidu te da je imao bilo kakve ozljede ili modrice. Isto tako, nije ni čuo, a ni vidio da su se ovi civili skidali goli i nije čuo da su ove ženske osobe vrištale. Dok je on bio u zatvoru nije vidio da dolazi Crveni križ. Zatvorenici su uredno imali tri obroka dnevno i jeli su isto kao i čuvari. Ističe da nikada nije vidio da je Damir

Boršić i Miroslav Periša bilo koga tukao ili zlostavljao, a nije čuo ni da se o tome priča, kao nit o da bi to radio netko drugi. Zna da je Mario Barišić dolazio u zatvor kao zapovjednik 2. satnije, ali nije vidio da isti razgovara ili ispituje bilo koga od zatvorenika. Naveo je nadalje da je Miroslav Periša po naravi bio miran čovjek koji nikada na nikome nije iskaljivao bijes ili agresiju. Perišu su u zatvoru zvali prezimenom, a nekad i imenom. Ovaj svjedok na raspravi je ponovio navedene navode te odgovorio da u zatvoru "Kuline" tj. dvorištu zatvora nije bilo nikakvo gumeno crijevo te da se toga ne sjeća.

Ostali čuvari zatvora "Kuline" i to svjedok Nikola Bačić, nisu imali nekih većih saznanja o zbivanjima u zatvoru "Kuline" te je svjedok Nikola Bačić kazao da od svibnja do srpnja 1993. nije radio u zatvoru "Kuline". U to vrijeme zapovjednik 2. satnije vojne policije u Šibeniku bio je Mario Barišić, a njegov dozapovjednik Milorad Pajić. Dakle, u vrijeme za koje je znao da su civili bili zatvoreni u zatvoru "Kuline", ali za njihova zlostavljanja nije čuo. Ovaj svjedok ponovio je ove svoje navode na raspravi.

Svjedok Neven Bumbak bio je čuvar u zatvoru "Kuline" 20-ak dana tijekom 1993. kada je upravitelj zatvora bio Damir Boršić te je kazao da nema apsolutno nikakvih saznanja za bilo kakva seksualna zlostavljanja ni mučenje zatvorenika u zatvoru. Također kaže da nikada nije čuo nikakve krikove ni plač u zatvoru "Kuline" pa ni ozljede zatvorenika. Bio je jednom prisutan kada je dolazio Crveni križ i vidio je da oni pričaju sa zatvorenicima, ali u nazočnosti vojnika. On osobno nikada nije ulazio u ćelije zatvorenika, a Mario Barišić je kao zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije i Milorad Pajić kao zamjenik su dolazili u zatvor i po danu, i po noći. Nikada nije čuo da su Damir Boršić i Miroslav Periša zlostavljali bilo koga od zatvorenika, pa tako ni civile.

Svjedok Krešimir Baljkas kazao je da se ne sjeća osobe koja se zvala Miroslav Periša, ali zna da je Damir Boršić bio upravitelj Zatvora Kuline. On osobno je radio u krim službi vojne policije u vremenskom periodu od 21. svibnja do 17. srpnja 1993. pa je u to vrijeme dolazio u Zatvor u Kuline jer je to bilo u opisu njegovog radnog mjesta. Sjeća se da je bila dovedena jedna ženska osoba u civilnoj odjeći. Sjeća se da je doveden kao zarobljenik ; dok mu ime ne znači ništa. Ističe da nikada nije čuo za bilo kakva zlostavljanja u zatvoru u "Kulinama" bilo psihička, fizička ili seksualna. Nitko od pripadnika krim službe mu nije o tome pričao, niti je o tome na bilo koji način izviješten. Isto tako, Mario Barišić od njega nikada nije tražio da istraži bilo kakav ratni zločin vezan za pritvor "Kuline". O eventualnim zbivanjima u zatvoru "Kuline" doznao je samo iz medija. Iako je poznao Damira Boršića on mu nikada ni prije, ni iza rata nije spominjao bilo kakva zlostavljanja ili nešto slično da se događalo u zatvoru "Kuline", a o ovom nisu pričali ni Mario Barišić, ni Milorad Pajić. Istakao je da je od svibnja do srpnja 1993. zapovjednik 2. satnije bojne vojne policije bio Mario Barišić, a njegov zamjenik Milorad Pajić.

Svjedok Damir Čović bio je od svibnja 1992. pa do 2003. u vojnoj policiji, vojni policajac. Sjeća se da su u pritvor Kuline bile dovedene neke civilne osobe. On nikada kao vojni policajac nije od nikoga izviješten ni pisano, ni usmeno da bi se u zatvoru u "Kulinama" bilo što neprimjereno događalo, a posebno da su bila kakva psihička, fizička, seksualna ili druga zlostavljanja zatvorenika kako civilnih, tako ni ratnih. Zna da je tijekom

1992. i 1993. upravitelj zatvora bio Damir Boršić u odnosu na kojeg nije čuo nikakve pritužbe. Zapovjednik 2. satnije bojne vojne policije Šibenik bio je Mario Barišić tijekom 1993., a Crveni križ je dolazio redovito u zatvor kada bi došla nova skupina zarobljenika te bi upravitelj zatvora puštao Crveni križ u zatvor po zapovjedi zapovjednika satnije. Damir Boršić kao upravitelj zatvora izvršavao je zapovjedi zapovjednika satnije te je naravno Mario Barišić kao zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije odlazio u zatvor u Kuline, ali mu on osobno nikada nije rekao da bi primijetio bilo što negativno da bi se događalo zatvorenicima bilo ratnim, bilo civilnim. Naveo je da ne zna tko je Damira Boršića imenovao za upravitelja pritvora, ali isti je kada je došao raditi u vojnu policiju predstavljen kao upravitelj zatvora. S obzirom na tu njegovu ulogu provodio je 90% vremena u zatvoru i rijetko kad je imao slobodan dan. Jedino je zapovjednik satnije mogao zapovijedati upravitelju zatvora. Ove svoje navode navedeni svjedok potvrdio je i na raspravi.

Svjedok Andrija Popović je bio vojni stegovni prvostupanjski tužitelj te je radio u Zagrebu na stegovnim postupcima za lakša djela koja spadaju u domenu prekršaja. Kazao je da ne poznaje Damira Boršića ni Miroslava Perišu. Nije čuo za nikakva zlostavljanja u zatvoru "Kuline" već je jedino izviješće od Marija Barišića i Milorada Pajića da je eskalirao sukob u vojnoj policiji u Šibeniku. O zlostavljanjima i mučenjima zatvorenika u zatvoru "Kuline" doznao je tek nakon rata, iz medija.

Svjedok Boris Milas bio je pripadnik 72. bojne vojne policije i radio je kao vojni policajac u Splitu tijekom 1993. godine. Nikada od nikoga, pa ni od Marija Barišića i Milorada Pajića nije dobio bilo kakvo pismeno, ili usmeno izviješće da se događaju bilo kakva zlostavljanja ili mučenja u zatvoru "Kuline". Pošta je stizala na ime zapovjednika 72. bojne vojne policije Mihaela Budimira. Njemu osobno nisu poznaje nikakve pojedinosti vezane za događanja u zatvoru u "Kulinama".

Suglasnošću stranaka sud je temeljem odredbe članka 431. stavak 1. točka 6. pročitao iskaze svjedoka Aljoše Klisovića, Damira Klisovića, Ratka Kolopera, Petra Vidovića te Ante Gugića i Zdenka Smokrovića. Svjedok Aljoša Klisović je prilikom ispitivanja pred istražnim sucem Županijskog suda u Splitu naveo da je radio u krim službi i ponekad dolazio u zatvor "Kuline" obavljati razgovor s hrvatskim vojnicima. Sjeća se da su u zatvoru bile dvije žene, čobanice, koje su bile zarobljene s još jednim starijim čovjekom. Iste je viđao kad bi iz ćelija odlazili u šetnju, ili u hodniku zatvora. Istakao je da se njemu ove žene i ovaj muškarac nisu žalili na ništa, ali nisu to ni mogli jer s njima nije komunicirao. Na njima nije primijetio nikakve ozljede, modrice ili slično. Ne zna temeljem čega su ove osobe bile smještene u zatvoru. Svi su po pričama znali da se zarobljenici muče u "Kulinama". Takvo je to bilo vrijeme. Nakon razgovora sa hrvatskim vojnicima s kojima je obavljao razgovor, pisao je izvješća rukom koja su u redu na Šubićevcu prepisivali on osobno ili Lidija Rupić. Navodi da je Mario Barišić bio zapovjednik 2. satnije bojne vojne policije, a Milorad Pajić njegov zamjenik, dok je zapovjednik zatvora bio Damir Boršić. U odnosu na Damira Boršića ističe da nije vidio nikakve nepravilnosti koje bi Damir Boršić radio kao upravitelj zatvora prema zatvorenicima. Ističe da je vidio izvješća koja je pisao Mario Barišić vezana za zatvor "Kuline". Međutim, sve komisije i inspekcije koje su dolazile zaključile su da u zatvoru nema nikakvih nepravilnosti. Kazao je da nije vidio nikakva izvješća koja je pisao Damir Boršić, niti je čuo da je isti zlostavljao zatvorenike te

kaže da i ne zna tko je određivao čuvare u zatvoru Kuline. Damir Boršić mu se nikada nije ništa žalio, a nije to ni smio.

Svjedok Damir Klisović je bio čuvar u zatvoru "Kuline" od svibnja do srpnja 1993. te se sjeća da su u zatvor bili dovedeni civili koji su kasnije razmijenjeni. Iste nikada nitko nije maltretirao i nije čuo da je bilo tko seksualno zlostavljan pa tako ni fizički, ni psihički. U to vrijeme upravitelj zatvora bio je Damir Boršić, a u zatvor su dolazili i Milorad Pajić i Mario Barišić. Damira Boršića je opisao kao dobrog, kulturnog i pristojnog ponašanja kako prema djelatnicima, tako i prema zarobljenicima. Tvrdi da nitko od zarobljenika nikada nije bio mučen ni zlostavljan ni psihički ni fizički, pa ni seksualno, a čuvari su imali zapovijed od Damira Boršića da se nitko ne smije puštati u zatvor osim zaposlenika tj. stražara i njega osobno. Kada su dolazili Milorad Pajić i Mario Barišić on osobno ne zna što su oni u zatvoru radili.

Svjedok Ratko Koloper čiji je iskaz suglasnošću stranaka pročitana, ispitan je pred istražnim sucem Županijskog suda u Splitu, a koji je ujedno bio i čuvar u vojnom pritvoru Kuline, potvrdio je da je upravitelj zatvora bio Damir Boršić, a čuvar Miroslav Periša. Ono što je ovaj svjedok kazao je to da nikada nije vidio ni čuo za bilo kakva maltretiranja u zatvoru u "Kulinama". Damir Boršić znao mu je odgovoriti da nikoga od zatvorenika ne smije dirati ni on osobno, pa ni nitko drugi. Ističe da nije vidio i ne zna da je Damir Boršić pisao bilo kakva izvješća niti mu je on o tome ikada govorio.

Svjedok Petar Vidović pred istražnim sucem Županijskog suda u Splitu kazao je da ne zna ništa za bilo kakva događanja u pritvoru "Kuline" tijekom 1992. i 1993., a inače je za vrijeme rata radio u vojarni na Šubićevcu i jednom do dva puta bio u zatvoru "Kuline".

Svjedok Ante Gugić je bio zaposlen u upravi vojne policije te je u okviru vojne policije postojala služba za suzbijanje kriminaliteta, a on je bio načelnik Odjela za suzbijanje kriminaliteta. Stoga zna da je postojao niz nepravilnosti i kršenja stege u okviru 2. satnije 72. bojne vojne policije. U odnosu na zbivanja u zatvoru u "Kulinama" nema nikakvih saznanja te njega osobno ni Mario Barišić, ni Milorad Pajić nisu izvještavali o zatvoru "Kuline".

Dana 30. srpnja 1993. godine bio je organiziran sastanak u upravi vojne policije u Zagrebu na kojem su bili nazočni i Milorad Pajić, i Mario Barišić te su se najviše žalili na postupanje zapovjednika vojne policije Mihaela Budmira i na još neke druge osobe, međutim, nisu isticali niti spominjali bilo kakva mučenja, maltretiranja zarobljenika u Zatvoru u "Kulinama".

Svjedok Zdenko Smokrović ispitan je zamolbenim putem u Županijskom sudu u Osijeku te je njegov iskaz suglasnošću stranaka pročitana. Isti je bio pripadnik 2. satnije 72. bojne vojne policije od 09. ožujka 1992. pa do 31. prosinca 1994. U vojnom zatvoru "Kuline" u Šibeniku obnašao je dužnost stražara, a zapovjednik zatvora bio je Damir Boršić. U vojnom zatvoru kao čuvar bio je do studenog 1992. godine te je upućen dalje na bojište. Međutim, u vremenskom razdoblju od svibnja do srpnja 1993. nije bio u vojnom zatvoru "Kuline" u Šibeniku. Dok je on bio na dužnosti u vojnom zatvoru "Kuline" ne sjeća se da su

tamo bili civili, međutim, sjeća se da mu je kolega Ratko Kolooper pričao da je navodno čuo da je u zatvoru u "Kulinama" jedna ženska osoba prezimena _____ norala oralno zadovoljavati zatvorenika po imenu _____, ali mu Kolooper nije pričao tko je zatvorenike na to prisiljavao.

Svjedoci, čiji su iskazi suglasnošću stranaka na raspravi pročitani, a potvrdili su i navod. optuženog pod 1. Damira Boršića koji je jasno kazao da nije pisao izvješća u odnosu na postupanje prema civilima, a koji su u inkriminirano vrijeme bili u zatvoru u "Kulinama". Potvrdio je da je pisao izvješća za postupanje prema ratnim zarobljenicima, ali u odnosu na civile takva izvješća nije pisao.

Pored što je o ovom jasno iskazivao zapovjednik 72. bojne vojne policije Mihael Budimir, to su potvrdili i svjedoci Lidija Rupiće, koja je u svom iskazu pred istražnim sucem Županijskog suda u Splitu kazala da je radila kao referentica u vojnoj policiji na Šubičevcu od početka 1992. do studenog 1993. U svom navodu istakla je da se ne sjeća da je ikada pisala kakva izvješća za Upravu vojne policije, niti da se u takvim izvješćima spominju zlostavljanja i mučenja u pritvoru "Kuline". Nadalje da se ne sjeća da je pisala bilo kakav sadržaj pismena u kojima se spominju zlostavljanja, maltretiranja, a nikada nije vidjela ni Marija Barišića da sjedi za pisaćim strojem i nešto piše. Ona nije ni čula da bi Mario Barišić i Milorad Pajić pisali na pisaćem stroju i ne sjeća se da bi ikada pisala ikakva izvješća i dopise za Mihaela Budimira. Ova svjedokinja kojoj su predložena izvješća (list 429,430 i 431) kazala je da iste ona nije pisala te joj ništa u vezi navedenih izvješća nije poznato.

Svjedok Antonio Lekić, bio je član Uprave SIS-a, a nikada nije bio pripadnik vojne policije. Potvrdio je da je postojao antagonizam te neposluh 2. satnije 72. bojne vojne policije u Šibeniku kao proizvod Milorada Pajića i Marija Barišića oko kojih je izbila afera. Koja proizlazi iz kronologije zbivanja u satniji vojne policije u Šibeniku od 03. listopada 1993. (list 1321 spisa). Navodi da nikakva pisana izvješća se ne odnose na zatvor u "Kulinama".

Svjedok Marijan Biškić sredinom 1993. bio je zamjenik načelnika uprave vojne policije i ne sjeća se da su ikada u upravu vojne policije dolazila izvješća vezana za pritvor "Kuline". međutim, zna da su dolazila izvješća koja su bila vezana za Šibensku satniju u odnosu na nepoštivanje hijerarhije određenih osoba u vojnoj policiji. Izvješća koja su dolazila u upravu vojne policije morala su imati oznaku 72. bojne vojne policije, klasu, urbroj i datum, te pečatirana pečatom vojne policije. Bio je nazočan sastanku u Šibeniku na kojem je bio nazočan i zapovjednik 72. bojne vojne policije Mihael Budimir, te Mario Barišić, tadašnji zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije te Viktor Grancarić koji je trebao stupiti na mjesto Barišića. Ovaj sastanak je bio upravo stoga jer su postojala međusobna optuživanja za postupanje u vojnoj policiji u odnosu na liniju zapovijedanja, ali se nije spominjao zatvor u "Kulinama". Cilj svega je bio da se Marija Barišića i Milorada Pajića udalji s dužnosti u vojnoj policiji jer su odbijali zapovijedi. On osobno u Zatvoru "Kuline" nikada nije bio i ne zna tko je bio upravitelj zatvora u "Kulinama". Nadalje, istakao je da nikada nije dobio izvješća od Marija Barišića, niti mu je itko spominjao bilo kakva zlostavljanja u zatvoru u "Kulinama". Istakao je da ukoliko bi Mario Barišić poslao bilo kakvo izvješće ili pisane podatke Mihaelu Budimiru da je to trebalo dostaviti u upravu

vojne policije, a on ne zna za bilo kakve podatke u odnosu na ratne zarobljenike u zatvoru "Kuline" i ništa mu o tome nije poznato. Ovom svjedoku predloženo je pismeno na listu 469 spisa za koje je naveo da sumnja da je ikada dostavljeno Mihaelu Budimiru jer ukoliko se njemu dostavljalo, trebalo je biti dostavljeno upravo vojnoj policiji ali u drugom obliku i Mihael Budimir ih je u upravi o tome trebao izvjestiti. Međutim, kako je on osobno bio zamjenik načelnika uprave vojne policije o ovome nikada nije izviješten. Ima saznanja o tome da je Mario Barišić davao medijima određena izvješća, ali ne sjeća se da je on ta izvješća vidio u upravi vojne policije. Nadalje je odgovorio da je Mario Barišić, ukoliko je znao za bilo kakva zlostavljanja u "Kulinama", svakako o tome trebao izvjestiti zapovjednika satnije, ali on to nije, prema njegovim saznanjima, učinio.

Svjedok Mate Laušić bio je načelnik uprave vojne policije u Ministarstvu obrane te je na području Šibenika oformljena 2. satnija 72. bojne vojne policije. Zbog određenih nezadovoljstava i primjedbi došlo je do jedne vrste pobune u satnji 72. bojne vojne policije u Šibeniku kada je zapovjednik 72. bojne bio Mihael Budimir. Zbog izvjesnih hijerarhijskih nesuglasica i nepridržavanja zapovjedi Mario Barišić je smijenjen s mjesta zapovjednika 2. satnije 72. bojne vojne policije, ali nije htio prihvatiti tu smjenu. Istakao je da osobno nikada nije bio u vojnom zatvoru "Kuline" i ne zna tko je bio upravitelj vojnog zatvora "Kuline". Istakao je da se ne sjeća da je ikada dobio bilo kakvo izvješće da se u vojnom zatvoru "Kuline" nalaze civili pa tako i ženske osobe. Istakao je da je prvi put čuo za zlostavljanje ratnih zarobljenika u "Kulinama" tijekom 1993. kada je formirano istražno povjerenstvo za zatvor "Kuline". Međutim, ne može se sjetiti da li ga je o stanju i zbivanjima u zatvoru "Kuline" ikada izvještavalo zapovjedništvo 72. bojne vojne policije.

Svjedok Ivica Burilović Serdar je u svom iskazu pred istražnim sucem Županijskog suda u Splitu naveo da je od 01. kolovoza 1992. primljen u vojnu policiju u Šibeniku kao pričuvni vojni policajac. Nikada nije radio poslove vezano za zatvor u "Kulinama" i nije ni bio čuvar. Navodi nadalje da je netočan navod svjedoka Marija Barišića da mu je pričao bilo što vezano za zlostavljanja u zatvoru "Kuline". Isto tako je netočan navod Marija Barišića da mu je pričao za seksualna zlostavljanja ženskih osoba jer ne poznaje osobe po prezimenu

Može samo kazati za Marija Barišića da je bolesnik kad je rekao nešto što mu on osobno nije nikada spominjao.

Svjedok Zdravko Galić bio je zapovjednik satnije vojne policije u 4. gardijskoj brigadi do 1991. Nakon toga, kada se formirala vojna policija, bio je zapovjednik 72. bojne vojne policije sve do 02. rujna 1992. kada je premješten u Zagreb. On osobno nema nikakav službeni i neslužbeni podatak, dojavu ili izvješće za bilo kakve nepravilnosti, a pogotovo ratne zločine u zatvoru "Kuline". Nikada osobno nije dolazio u zatvor "Kuline", ne zna tko je bio upravitelj vojnog zatvora u "Kulinama". Jedne prigode, prilikom druženja vojnih policajaca na području grada Zagreba, pričalo se da su Državnom odvjetništvu upućeni dopisi i određena izvješća vezano za događanja u vojnoj policiji u Šibeniku, ali ne zna što je bio sadržaj tih izvješća. Prilikom dolaska određenih komisija i Crvenog križa u vojne zatvore, pa tako i u "Kuline" izvještavali su ga usmeno i pismeno od strane uprave vojne policije iz Zagreba.

Svjedok Željko Ivanković koji je dao svoj iskaz prilikom ispitivanja pred istražnim sucem Županijskog suda u Splitu bio je u upravi vojne policije i voditelj odsjeka za kadrovske poslove i nije imao nikakvih saznanja vezano za bilo kakva mučenja ili zlostavljanja u zatvoru u "Kulinama". Ne sjeća se da je ikada bio u Kulinama, ali zna da je bila oformljena jedna komisija vezana za zbivanja u vojnoj policiji u Šibeniku. Izvješća koja su pisali Mario Barišić i Milorad Pajić ne sjeća se da bi se odnosila na izvješća vezana za zatvor "Kuline". Međutim, i ona izvješća koja su oni pisali odnosila su se na određene negativnosti koje su oni po njegovom mišljenju radili zbog osobne afirmacije. Ne sjeća se da bi on osobno dobio bilo kakva izvješća od krim službe vezana za zlostavljanje u "Kulinama". Ovom svjedoku je predloženo izvješće s lista 464 spisa te je odgovorio da se ne sjeća da je ikada ovakvo izvješće zaprimio, pogotovo ne ovakvog sadržaja i ništa mu o tome nije poznato.

Dakle, nakon svega naprijed navedenog, glede ocjenjivanja subjektivnog odnosa optuženog pod 1. Damira Boršića kao upravitelja zatvora "Kuline" i postupajući u svojstvu zapovjednika navedenog vojnog zatvora odgovornog za primjenu propisa međunarodnog prava koji je imao zapovjedne ovlasti nad zatvorskim čuvarima iako je zauzet stav da okolnost što se radi o kršenju međunarodnog ratnog prava ne mora biti obuhvaćen umišljajem počinitelja tj. njegovom sviješću i znanjem da svojim ponašanjem krši pravila međunarodnog prava već je za postojanje kaznenog djela iz čl. 120. OKZRH potrebno samo da ponašanje počinitelja objektivno predstavlja kršenje pravila međunarodnog prava tj. da je ostvaren objektivni uvjet kažnjivosti.

U konkretnom slučaju nije sporno da su optuženi pod 1. Damir Boršić kao upravitelj zatvora, a i optuženi pod 2. Miroslav Periša kao čuvar u vojnom zatvoru "Kuline" bili dužni pridržavati se zakona i običaja tijekom trajanja oružanog sukoba, uključujući Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba tijekom rata od 12. kolovoza 1949. te Dopunski protokol I. iz 1977. godine.

Svjedoci koji su ispitani u ovom kaznenom postupku su jasno kazali da je prvooptuženi Damir Boršić u inkriminirano vrijeme bio upravitelj zatvora. To jasno ističu svjedok Mario Barišić, Gojko Živković, Miro Petković, Mihael Budimir, Željko Luša, Ivica Dulibić, Nikica Luša i Jakov Vidović, Krešimir Baljkas, Damir Čović, Aljoša Klisović, Damir Klisović, Ratko Koloper, Zdenko Smokrović. Osim iskaza ovih svjedoka postupanje prvooptuženog Damira Boršića u svojstvu zapovjednika navedenog vojnog zatvora proizlazi i iz pročitanih u dokazanih materijalnih dokaza i već istaknutih (list 21-22 i prilog 36).

Štoviše, svjedok Željko Luša je kazao da je on kao čuvar zatvora "Kuline" upravo i odgovarao Damiru Boršiću kao upravitelju zatvora koji je bio korektan kako prema djelatnicima, tako i prema zatvorenicima. Svjedok Ivica Dulibić utvrdio je da je Damir Boršić kao upravitelj zatvora određivao i raspored stražara, dok je svjedok Jakov Vidović kazao da je Damir Boršić kao upravitelj zatvora bio nekakav autoritet jer se sjeća da je kazao njima čuvarima da se ne bahate i da ne smiju biti nasilni prema zatvorenicima. Isto tako, određeni svjedoci, a jedan od njih i Mario Barišić je kazao da je Damir Boršić kao upravitelj Zatvora znao za svakog vojnog policajca što je radio u zatvoru i o svemu su ga izvještavali vojni policajci. Mogao je vidjeti svakodnevno u kakvom su stanju zatvorenici

kada bi ih ostavio dan ranije i sutradan se vraćao na posao. Zna da je Damir Boršić mazao kremom zatvorenike da osobe iz Crvenog križa ne vide njihove ozljede te im je kupovao i lijekove i masti da bi sanirali svoje ozljede. Isto tako Mario Barišić potvrdio je da je Boršić znao sve što se događalo u zatvoru, a što potvrđuje i svjedok Miro Petković. Međutim, da nije mogao ništa poduzeti jer je bio pod pritiskom određenih osoba koji su mu naređivali te je bio jedna nesretna figura. Osim navedenog, Mario Barišić je istakao da mu je Damir Boršić pričao da su žene silovane u zatvoru i seksualno zlostavljane.

Isto tako, i optuženi pod 2. Miroslav Periša je potvrdio da je Crveni križ u zatvor dolazio vidjeti pritvorene osobe i s njima razgovarao te je znao da je Damir Boršić odlazio po odjeću koju je donosio civilima. Prisutnost Crvenog križa u zatvoru "Kuline" potvrdio je i oštećeni kao svjedok [redacted] te je kazao da su predstavnici Crvenog križa došli u zatvor "Kuline" i razgovarali s jednom osobom te iako su ljudi iz Crvenog križa tražili od upravnika zatvora da se udalji on je to odbio i bio je nazočan cijelo vrijeme i jedino je on razgovarao s predstavnicima Crvenog križa, a ne ove dvije [redacted] iz tog razloga jer ih je upravnik zatvora izveo iz kruga zatvora vani.

O tome da su predstavnici Crvenog križa povremeno dolazili u zatvor u "Kuline" saznaje se i od optuženog pod 2. Miroslava Periše, ispitanih čuvara i iz njihovih iskaza proizlazi da je Damir Boršić bio nazočan kada je dolazio u Crveni križ te bi upravitelj zatvora puštao Crveni križ u zatvor po zapovjedi zapovjednika satnije.

Aktivnost drugooptuženog Damira Boršića iz koje proizlazi da je bio svjestan svojih obveza ističemo upravo kroz ovo aktivno sudjelovanje s predstavnicima Crvenog križa, kao i činjenicom da je kupovao lijekove, donosio odjeću i masti kojima su civili zatvorenici prikrivali svoje ozljede od Crvenog križa.

Prema navodima svjedoka Mihaela Budmira, Mira Petkovića, Aljoše Klisovića, Zdenka Smokrovića proizlazi da se pričalo da su se u zatvoru zlostavljali civili, a i svjedok Zdenko Smokrović ističe da se pričalo da je bilo i seksualnog zlostavljanja oštećene [redacted]

Okrivljeni pod 1. Damir Boršić i okrivljeni pod 2. Miroslav Periša u okviru svojih obrana negiraju počinjenje kaznenog djela, već ističu kako je njihovo postupanje prema pritvorenim osobama bilo čovječno i tvrde da nikoga od pritvorenika nisu zlostavljali. Istina je da nitko od ispitanih svjedoka konkretno za učine za koje su optuženici proglašeni krivima ne terete optuženike. Svjedoci i to čuvari zatvora u "Kulinama", iskazuju da je Damir Boršić bio humana i dobra osoba za kojeg nisu nikada vidjeli da je bilo koga zlostavljao na bilo koji način, a isto ovo navode i za optuženog pod 2. Miroslava Perišu za kojeg ističu da je bio miran čovjek i nisu vidjeli nikada da je bilo kome nanio bilo kakvo zlo.

Međutim, oštećeni kao svjedoci su ti koji za inkriminirane učine direktno terete drugooptuženog Miroslava Perišu, a i prvooptuženog Damira Boršića.

Uzimajući u obzir individualnu odgovornost sud je provjeravao i ocjenjivao odgovornost zapovjednika zatvora "Kuline" optuženog pod 1. Damir Boršića i čuvara zatvora Miroslava Perišu kojem je Damir Boršić kao upravitelj bio nadređen.

Naime, u svakoj prilici kad je prvooptuženi Damir Boršić kao upravitelj zatvora dopuštao da se civilne osobe zlostavljaju, muče i nečovječno se ponašaju prema njima i kad nisu poduzete mjere da se to spriječi ili zaustavi, iako je znao što rade određene osobe koji su u vojnom zatvoru "Kuline" ostvarivali pojedine radnje iz opisa kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a osim njih i drugooptuženi Miroslav Periša jer ga za to i terete oštećeni kao svjedoci i , te da se pričalo u zatvoru da se zatvorenici civili zlostavljaju pa je prema navodima svjedoka, Damir Boršić i znao za sve što se događa u zatvoru kao upravitelj zatvora, sud je zaključio da je prvooptuženi Damir Boršić ostvario radnje iz opisa kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva nečinjenjem odnosno propuštanjem dužnog činjenja.

Što se tiče pojedinih inkriminiranih radnji koje ulaze u sastav činjeničnog opisa, a odnose se na radnju činjenja prema optuženom pod 1. Damiru Boršiću je ta da je odvodio civile u dvorište zatvora gdje ih je prisiljavao da se skinu goli, što su ovi i učinili te ih iz gumenog crijeva polijevao hladnom vodom, odvođeći ih u ćeliju u mokroj odjeći, što jasno u svom iskazu i navodi oštećeni kao svjedok žrtv i to da je upravnik zatvora i njega izvodio u dvorište, a zatim bi ih hladnom vodom iz gumenog crijeva polijevao oko dva sata. Iako je bilo ljetno vrijeme smrzli su se jer im je bilo hladno zbog te hladne vode. Ovo je upravo radio upravnik zatvora koji im je naredio da se skinu goli i na opisan način polijevao hladnom vodom te im naredio da se obuku i ponovno polijevao hladnom vodom iz gumenog crijeva i naredio im da se vrate u ćeliju i tako mokri legnu na krevet. U odnosu na ovaj navod je kazala da su ih svakodnevno izvodili u neko dvorište i kupali šmrkovima s hladnom vodom te su se morali skinuti goli iako je tu bilo i muškaraca, i žena pa ju je od ove hladne vode sve boljelo jer je imala rane na rukama i natečene prste.

Što se tiče inkriminiranih radnji za koje se učine tereti drugooptuženi Miroslav Periša jasno proizlazi iz iskaza oštećenih kao svjedoka žrtava i

Isti je kao čuvar zatvora u "Kulinama" također bio svjestan svojih obveza u odnosu na civile koji su u istom bili pritvoreni i to . U prilog ovome upravo i govore sami iskazi oštećenih kao svjedoka žrtava. Točno je da je riječ o ratnim zarobljenicima koji su u njihovim spoznajama događaja bili u posebnom položaju, okruženju i okolnostima u kojima su se nalazili, boravili u ćelijama i bili pod psihološkim stresom. Usprkos tome svojim iskazima su na vjerodostojan način teretili optuženike na način kako to proizlazi iz činjeničnog opisa, a za koje učine je sud iste proglasio krivim.

Dakle, u odnosu na optuženog pod 1. Damira Boršića koji u potpunosti negira počinjenje kaznenog djela kao i nečinjenje tj. propuštanje i nepoduzimanje da se spriječi zabranjena posljedica u odnosu na postupanje njemu podčinjenih osoba koji je kao vojni zapovjednik u ovom slučaju upravitelj zatvora za vrijeme rata i oružanog sukoba imao garantnu obvezu prema civilnom stanovništvu u vojnom zatvoru "Kuline" i bio odgovoran za primjenu propisa međunarodnog prava i na taj način imajući zapovjedne ovlasti nad

zatvorskim čuvarima pa tako i optuženim pod 2. Miroslavom Perišom i ostalim zatvorskim čuvarima i vojnim policajcima koji su ulazili u zatvor u "Kulinama" nije poduzeo ništa da takva protuzakonita postupanja spriječi i kazni. Ovo potvrđuje svojim navodom oštećeni kao svjedok žrtva [redacted] koji je potvrdio da je u zatvoru "Kuline" bio smješten u pritvorsku ćeliju 21. svibnja zajedno sa dvije rođakinje [redacted]. Potvrdio je da je jedan čuvar kojeg zna po imenu Periša, a riječ je o drugooptuženom Miroslavu Periši za kojeg su svi ispitani čuvari kao svjedoci potvrdili da su on u zatvoru zvali prezimenom Periša. Da je baš taj čuvar ušao u ćeliju i naredio [redacted], da se skinu gola te je opet ovaj Periša naložio jednom muškarcu, za kojeg [redacted] se zvao [redacted] i bio zarobljenik, prisilio ih na međusobni oralni seksualni odnos tako da je [redacted] stavljala u usta penis od [redacted], a ovaj jezikom lizao njezin spolni organ, naizmjenično to radeći oboje cijelu večer, prisiljavajući uz to [redacted] da to gleda. Cijelo vrijeme Periša je bio u ćeliji i sve to gledao te je [redacted] tek sutradan ujutro od ovog čuvara Periše ponovno vraćena u ćeliju i riječima Periše "evo mlade". Ovo je potvrdila i oštećena kao svjedok žrtva [redacted] koja je kazala dok bi noću dolazili po nju u ćeliju i odvodili je u jednu sobu preko puta izgasili bi svjetlo, skinuli je do gola vojnici i silovali je. Istakla je da ne zna tko je to radio jer nije čula da se dozivaju bilo kakvim imenom i nitko nije ništa govorio, i znali bi joj reći da mora lizati nečiji spolni organ. Ako to ne bi napravila, prebili bi je. Posprejali bi joj oči nekim sprejem da ne vidi tko to radi. Silovali su je tako oko 10-ak puta u deset dana odvedena je preko puta njene ćelije gdje su je vojnici silovali. Kada su je noću odvodili i silovali vrištala je isto kao i kada ju je Periša tukao palicom po rukama, što su svi u zatvoru mogli čuti. U pritvor je dolazio Crveni križ i mogli su vidjeti otečenu glavu i modrice na licu. Osim istaknutog i oštećeni kao svjedok [redacted] potvrdio je da je poslije pet ili šest dana opisanog događaja oralnog seksualnog odnosa između [redacted] i [redacted] u večernjim satima u njihovu ćeliju ulazio upravnik zatvora, kako su ga oslovljavali čuvari, a koji je bio srednje visine i srednje konstrukcije, između 40 do 45 godina života, te je ovu [redacted] odveo iz ćelije i vraćao je u noćnim satima, što se ponavljalo svako večer uzastopce po mjesec dana. Prvu noć se [redacted] a u ćeliju vratila u rukama držeći svoje gaćice. Kada bi je po noći vodili na silovanje silovali su je različiti muškarci.

Nadalje, oštećeni kao svjedok potvrđuje da su ih svakodnevno zatvorski čuvari i to eksplicitno navodi Periša i Duliša, tukli tijekom dana, a ponekad i tijekom večeri policijskim gumenim palicama po glavi i cijelom tijelu od kojih udaraca bi pomodriili, na koji način su ih tjelesno ozljeđivali. Ovo je upravo i ponovila oštećena kao svjedok žrtva [redacted] koja je kazala da su je tukli palicom i to osoba po imenu Periša i Duliša te je Periša bio manje građe i manji rastom. Kada bi ušli u ćeliju gasili bi svjetlo, dok je nju osobno posebno tukao Periša i to po rukama mlatio pendrekom. Potvrdila je i to da kada bi se vratila u ćeliju morala je stajati na prstima držeći ruke na zidu, što je najviše od nje tražio Periša, Duliša, a i drugi kojima ne zna imena, te nije mogla ispružiti ruke jer su je stalno po njima udarali te su joj prsti bili natečeni i uvijek su je tukli palicama.

Nadalje, oštećeni kao svjedok žrtva [redacted] ističe da je bio u wc-u te je Periša donio u kanti oko 20 litara hladne vode i svu vodu polio po njemu te ga prisilio da skinu hlače i gaće, nasloni se na zid, govoreći mu da rukama raširi stražnjicu, govoreći mu "ima tko će". Nakon toga opet su ga tukli u hodniku i to ga je tukao Periša od kojih udaraca

se onesvijestio. Sve ove radnje koje je opisao činio je i Periša. Periša je svaki dan naređivao mu da stane uza zid okrenut licem prema zidu i stojeći na prstima, držeći se rukama za zid tukao bi ga palicom govoreći mu "tolika će Krajina biti". Nadalje, oštećeni kao svjedok opisao je da je jednom prilikom u ćeliju ušao Periša i upravnik zatvora pa mu je Periša upaljačem palio bradu, pa mu je brada izgorjela na licu i uspio ju je ugasi rukama, što je sve promatrao upravnik zatvora. [redacted] je u odnosu na ovo istakla da bi [redacted] izveli iz ćelije i palili mu bradu, ali ne zna tko je to napravio.

Iz iskaza svjedoka Marija Barišića i Mira Petkovića te iskaza svjedoka Viktora Grancarića, Mihaela Budimira, Krešimira Baljkasa, Damira Čovića, Andrije Popovića, Borisa Milasa, Ante Gudića, Marjana Biškića, Mate Laušića i Željka Ivankovića, svjedočili su na okolnosti unutarnjeg ustrojstva 72. bojne vojne policije te organizaciji i djelovanju iste kao i antagonizmu u 72. bojnoj vojnoj policiji Marija Barišića i Milorada Pajića u Šibeniku. Na iste okolnosti pregledana je i opsežna dokumentacija koja se nalazi u spisu ovog kaznenog predmeta i ukazuje na kronologiju zbivanja u satniji vojne policije Šibenik.

Naime, svjedoci Mario Barišić i Milorad Pajić kažu da je Damir Boršić bio upravitelj zatvora "Kuline", ali je zapravo bio bez ovlasti i nemoćan u odnosu na tadašnje zapovjednike satnije vojne policije u Šibeniku. Iako je znao za apsolutno sva događanja u zatvoru u "Kulinama" u odnosu na zlostavljanje i postupanje prema oštećenim civilnim osobama. Marjan Barišić je i kazao da mu se Boršić više puta žalio da ne želi biti upravitelj zatvora, da ne može više izdržati, ali nije mogao otići jer je bilo takvo vrijeme. Ovo ističe i optuženi pod 2. Damir Boršić koji kaže da je tražio od Tvrtka Pašalića, tadašnjeg zapovjednika satnije vojne policije u Šibeniku, da ga smijeni odnosno premjesti iz zatvora "Kuline" jer mu je psihički bilo naporno biti u pritvoru "Kuline".

Ovaj navod ističe i svjedok Miro Petković i to da je Damir Boršić bio jedan nesretan lik kojem su svi naređivali iako je apsolutno znao za sve što se događa u zatvoru. Svjedok Mario Barišić kaže da ga je Damir Boršić i pismeno, i usmeno izvještavao o svim događanjima u odnosu na zlostavljanje civilnih osoba u zatvoru u Kulinama. Iako je Mario Barišić bio suspendiran kao zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne policije u Šibeniku da je Damir Boršić njemu pisao ova izvješća u odnosu na postupanje prema civilnim i ratnim zarobljenicima u zatvoru u "Kulinama", jer Damir Boršić nije ni znao da on kao suspendirani zapovjednik ne bi smio potpisivati izviješća, a to nije bilo ni u ovlasti upravitelja zatvora čije je ovlast isključivo bila na koncentriranje događaja u zatvoru "Kuline".

Damir Boršić kaže da je bio izmanipuliran od Marija Barišića. Da je pisao izviješća u odnosu na ratne zarobljenike koje je sud pregledao u dokazne svrhe i koje sudu potvrđuju da je on upravo i bio upravitelj zatvora pored ostalih dokaza koji su već navedeni Damir Boršić je dakle potvrdio da je pisao izviješća (list 429, 430 i 431 spisa) koje je potpisao kao upravitelj zatvora vezano za postupanja ratnih zarobljenika, a ne civilnih osoba. Osim ovog istakao je da je bilo što vidio u odnosu na zlostavljanje civila izvijestio bi određene osobe te bi pisao izviješća kao što je pisao izviješća za ratne zarobljenike te da preostala pisana izviješća on nije pisao, niti potpisivao. Mario Barišić kaže da je Damir Boršić dostavljao njemu pisana izviješća iako je bio suspendiran kao zapovjednik 2. satnije 72. bojne vojne

U to vrijeme je zapovjednik 72. bojne vojne policije bio Mihael Budimir. Suspendirana Marija Barišića je upravo zbog neposluha i antagonizma satnije vojne policije u Šibeniku uslijed nepoštivanja discipline i vojne stege od strane 72. bojne vojne policije. Ovo proizlazi iz opsežnih materijalnih dokaza pročitanih kao i nalaza komisije o stanju u satniji 72. bojne vojne policije, kronologiji zbivanja u satniji vojne policije Šibenik, izvješće komisije o sigurnosnoj procjeni u 2. satniji 72. bojne vojne policije, zapovjed o demobilizaciji 2. satnije 72. bojne vojne policije te zapovjedi ministarstva obrane uprave vojne policije o suspendiranju Marija Barišića, zapisnik o primopredaji dužnosti zapovjednika 2. satnije 72. bojne vojne policije.

Sva pregledana dokumentacija i iskazi svjedoka ispitanih na iste okolnosti problematizira sliku stanja u 2. satniji 72. bojne vojne policije u Šibeniku. Izvješća koja su pisali Mario Barišić i Milorad Pajić o stanju u zatvoru u "Kulinama" glede zlostavljanja i nečovječnog postupanja prema civilima, a i ostala izvješća u odnosu na postupanje prema drugim zarobljenicima koja su oni pisali, je pitanje da li su vjerodostojna. Ovo stoga što prema navodima svjedoka i to Viktora Grancarića koji je tada bio zapovjednik vojne policije u Zadru i sudjelovao na sastanku u Šibeniku zbog vojnog neposluha u vojnoj policiji u Šibeniku na kojem je bio nazočan Mario Barišić isti nikada nije spominjao nikakva zbivanja u zatvoru "Kuline" te na ostalim brifinzima 72. bojne vojne policije u Splitu nikada nije bilo govora o zločinima koji su se događali u zatvoru "Kuline", a svima je bilo poznato da je 2. satnija 72. bojne vojne policije u Šibeniku ispala iz sustava hijerarhijskog stroja iako je bio pozvan da otiđe vidjeti kakvo je stanje u satniji u Šibeniku, vratio se nazad jer je bio spriječen i nikada nije preuzeo dužnost zapovjednika 2. satnije 72. bojne vojne policije u Šibeniku jer su ga djelatnici satnije u Šibeniku dočekali s puškama na ulazu. Ovo sve jasno pokazuje kakvo je stanje bilo u ovoj satniji u Šibeniku. Ovo je u potpunosti potvrdio Mihael Budimir koji je uz to i dodao da je formirana komisija za primopredaju dužnosti Marija Barišića i Milorada Pajića, ali oni nisu htjeli odstupiti s dužnosti već su prijetili oružanim sukobima. On osobno je bio zapovjednik 72. bojne vojne policije i nikada nije dobio niti jedno izvješće od Milorada Pajića ni od Marija Barišića vezano za pritvor "Kuline". Damir Boršić kao upravitelj zatvora je odgovarao zapovjedniku satnije, a to je bio Mario Barišić, a zatvorski čuvari koji su bili pripadnici 2. satnije 72. bojne vojne policije odgovarali su upravitelju zatvora dakle Damiru Boršiću. Osim što na brifinzima u Splitu u zapovjedništvu bojne na koje je dolazio Mario Barišić, a i Damir Boršić nikada se nisu spominjala nikakva zbivanja u zatvoru u "Kulinama". Istakao je decidirano da Mario Barišić nije poštivao njega osobno kao zapovjednika, a tako ni zapovjedi te je Damir Boršić kao upravitelj zatvora u "Kulinama" upravo i postavljen na to mjesto do Marija Barišića.

Damir Čović koji je bio vojni policajac ističe da nikada od nikoga nije izviješten ni pismeno i usmeno da bi se u zatvoru u "Kulinama" bilo što neprimjereno događalo te bilo kakva psihička, fizička, seksualna i druga zlostavljanja. Ovo potvrđuje i Andrija Popović koji je bio vojni stegovni prvostupanjski tužitelj koji je jedino izviješten od Marija Barišića i Milorada Pajića o eskaliranju sukoba u vojnoj policiji u Šibeniku. Također i svjedok Boris Milas, pripadnik 72. bojne vojne policije kaže da nikad od nikoga ni Marija Barišića, ni Milorada Pajića nije dobio bilo kakva pismena ili usmena izvješća da se događaju bilo kakva zlostavljanja ili mučenja u zatvoru "Kuline".

Svjedok Antonio Lekić koji je bio član uprave SIS-a potvrdio je antagonizam i neposluš u 2. satniji 72. bojne vojne policije koji je bio proizvod Milorada Pajića i Marija Barišića te navodi da nikakva izvješća se ne odnose na zbijanja u zatvoru u Kulinama glede zlostavljanja civila i ratnih zarobljenika.

Marjan Biškić zamjenik načelnika uprave vojne policije ne sjeća se da su bilo kada u upravu vojne policije dolazila izvješća vezana za zatvor u Kulinama. Jedina izvješća koja su dolazila bila su vezana za nepoštivanje hijerarhije određenih osoba u vojnoj policiji. Kada je bio nazočan sastanku u Šibeniku gdje su bili i Mihael Budimir i Mario Barišić i Viktor Grancarić koji sastanak je upravo bio stoga jer su postojala međusobna optuživanja za postupanja u ovoj satniji u Šibeniku, ali nitko nije spominjao zatvor u Kulinama. Istakao je da ukoliko bi Mario Barišić kao zapovjednik satnije 72. bojne vojne policije u Šibeniku poslao bilo kakvo izvješće ili pisane podatke Mihaelu Budimiru kao zapovjedniku 72. bojne vojne policije to je trebalo dostaviti u upravu vojne policije, što se nije dogodilo. Istakao je da ukoliko je Mario Barišić znao za bilo kakva zlostavljanja u Kulinama o tome je trebao izvjestiti zapovjednika satnije, ali on to nije, prema njegovim saznanjima, učinio. Ovo su potvrdili Mate Laušić, načelnik uprave vojne policije u Ministarstvu obrane na području Šibenika, Zdravko Galić zapovjednik satnije vojne policije u 4. gardijskoj brigadi, Željko Ivanković koji je bio u upravi vojne policije i voditelj odsjeka za kadrovske poslove. Ovaj svjedok Željko Ivanković kazao je da su Mario Barišić i Milorad Pajić pisali izvješća koja su se odnosila na određene negativnosti i zbijanja u satniji zbog njihove osobne afirmacije.

Vidljivo je da je određena dokumentacija tj. izvješća Marija Barišića i Milorada Pajića i to Marija Barišića kao zapovjednika 2. satnije 72. bojne vojne i Milorada Pajića kao njegovog zamjenika nema pisanog traga o tome da su pismena zaprimljena u nadležnim tijelima u 72. bojnoj vojnoj policiji i drugim nadležnim službama. Također ni izvješća koja je za ratne zarobljenike pisao Damir Boršić, koja potvrđuju njegovo postupanje u svojstvu zapovjednika navedenog vojnog zatvora, nisu tj. nemaju pisani trag da su zaprimljena u nadležnim tijelima 72. bojne vojne policije i drugim nadležnim službama. Ova izvješća je, prema navodima Marija Barišića, Damir Boršić dostavljao Mariju Barišiću koji je u to vrijeme suspendiran. Naime, apsolutno nitko, niti jedan svjedok nije potvrdio da su se pisala izvješća o postupanjima u zatvoru "Kuline", kao ni to da su takva izvješća zaprimljena u nadležnim tijelima. Ovaj navod ne zna ni svjedokinja Lidija Rupiće koja je radila kao referentica u vojnoj policiji na Šubićevcu od početka 1992. do studenog 1993. i kazala je da joj ništa u vezi navedenih izvješća nije poznato. Dio izvješća koja su pregledana, a koja su pisana kao posebno izvješće Marija Barišića u vezi silovanja i mučenja civilnih osoba Marije Klisurić od 03. listopada 1993. (list 530) te posebno izvješće od 20. srpnja 1993. Marija Barišića o mučenju i maltretiranju dvije srpske čobanice (list 531 te list 532), postavlja se pitanje njihove vjerodostojnosti, radi čega sud nije našao potrebnim posebno analizirati i ocjenjivati navedeno kao dokaz jer iz iskaza svih navedenih svjedoka ne proizlazi da bi ta konkretna pisana izvješća u odnosu na civile bila dostavljena nadležnim državnim službama i tijelima.

Iako je nedvojbeno utvrđeno prema iskazima netom navedenih svjedoka i materijalne dokumentacije da je u 2. satniji 72. bojne vojne policije postojao određeni

antagonizam i ne posluš pojedinaca, što je razvidno iz pročitanih materijalnih dokaza, već prije istaknutih ne ekskulpira optuženog pod 1. Damira Boršića, kao ni optuženog pod 2. Miroslava Perišu u kršenju pravila međunarodnog prava prema civilima oštećenima zatočenim u zatvoru "Kuline" kako je to i u obrazloženju presude navedeno.

Na temelju ovako provedenog postupka te ukupnih rezultata izvedenih dokaza sud smatra da su svi bitni navodi izreke presude u potpunosti utvrđeni kako u odnosu na status oštećenih pritvorenih civila, tako i svojstvu optuženih osoba s aspekta dužnosti koje su u utuženom periodu obnašali. Isto tako, utvrđene su i konkretno opisane inkriminirane radnje koje ulaze u cjeloviti opis kaznenog djela koje se optuženima stavlja na teret, a koje radnje u cjelini predstavljaju težak oblik nečovječnog postupanja jer predstavljaju kršenje pravila međunarodnog prava, mučenje civila prema kojima se nečovječno postupalo te im se nanose velike patnje ili ozljede tjelesnog integriteta. Sud je isključivo temeljem iskaza oštećenih kao svjedoka žrtava i I a uslijed nedostataka medicinske dokumentacije, prihvatio da su oštećenima nanosene tjelesne ozljede na način na koji su oni to opisivali kada su ih tukli po čitavom tijelu za vrijeme boravka u zatvoru u "Kulinama" gumenom policijskom palicom od kojih udaraca su bili natečeni i modri. Prije svega jer je i sam oštećeni žrtva izao da nema nikakvu medicinsku dokumentaciju te se u bolnici liječio 24 dana, a iz bolnice kada je otpušten nije dobio nikakvu medicinsku dokumentaciju. Naveo je da se slabo kreće, ali da nema utvrđenu nikakvu invalidnost već je korisnik mirovine koju je ostvario kao radnik poduzeća "Udarnik" iz Splita. Također, i oštećena kao svjedok žrtva kazala je da ima medicinsku dokumentaciju jer se nakon ovih događanja liječila te uzimala određenu terapiju, međutim, sud nije raspolagao u odnosu na istu određenom medicinskom dokumentacijom glede utvrđivanja specifikacije ozljeda za oštećenike.

Opisana postupanja kao što smo već i istakli, su protivna odredbama članka 3. stavak 1. točka 1. a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata iz 1949. te je protivna odredbama članka 75. stavak 2., članka 76. stavak 1., članka 86. i 87. Dopunskog protokola Protokol I. kojim se zabranjuje nasilje nad civilima, zlostavljanje, mučenje, povreda osobnog dostojanstva i drugi oblici nečovječnog postupanja.

Kako se dakle radi o kršenju pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba sud smatra dokazanim da su optuženici ostvarili sva bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZRH koja im se optužnicom stavlja na teret.

Nadalje, u postupku je nedvojbeno utvrđeno da su okrivljenici postupali u odnosu na svoje učešće svjesni svog djela i htjeli njegovo izvršenje pa je u konkretnom slučaju utvrđen njihov subjektivni odnos prema kaznenom djelu.

U odnosu na ubrojivost okrivljenog pod 1. Damira Boršića ista tijekom cijelog postupka nije bila upitna niti isticana kao sporna. U odnosu na ubrojivost optuženog pod 2. Miroslava Perišu sud je ispitao sudskog vještaka dr. med. spec. psih. Jasminku Šarić čiji je nalaz i mišljenje sud u potpunosti prihvatio. Vještak je u svom zaključku naveo da Miroslav Periša boluje od PTSP posttraumatskog stresnog poremećaja sa klasifikacijom trajnih

promjena osobnosti koje su se razvile na osnovu PTSP-a kojeg je zadobio kao sudionik Domovinskog rata. Ne boluje od težih duševnih bolesti niti je ovisnik o psihoaktivnim sredstvima, a za vrijeme djela za koje se tereti je bio urednih mogućnosti shvaćanja značenja svojih postupaka i upravljanja svojom voljom, dakle, ubrojav.

Kod odluke o kazni sud je optuženima cijenio sve one olakotne i otegotne okolnosti koje mogu utjecati na odmjeravanje visine i vrste kaznenopravne sankcije. Kao olakotnu okolnost sud je optuženom pod 1. Damiru Boršiću i optuženom pod 2. Miroslavu Periši cijenio sudjelovanje u Domovinskom ratu, osobne i obiteljske prilike, činjenicu da su isti zasnovali obitelji i imaju djecu o kojoj moraju skrbiti, kao i PTSP kod oba optuženika. Damir Boršić, optuženi pod 2., je u više navrata završio u bolnici u Zagrebu i Šibeniku zbog zdravstvenog stanja, kao posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu. koji je i posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu. Također i protek vremena od samog počinjenog kaznenog djela. U odnosu na prvooptuženog Damira Boršića sud je kao olakotno cijenio navode svjedoka čuvara koji su kazali da je Damir Boršić bio dobra i mirna osoba, koji je donosio robu zatvorenicima i lijekove.

U odnosu na otegotne okolnosti na strani optuženika i to Damira Boršića kao zapovjednika vojnog zatvora "Kuline" sud je uzeo u obzir da je u potpunosti znao za sve što se u zatvoru događa jer to i proizlazi iz iskaza navedenih svjedoka, a pored toga što je manjim dijelom i osobno sudjelovao u kriminalnoj aktivnosti, nije poduzeo odgovarajuće mjere da se spriječe nehumana postupanja i nečovječnost prema oštećenima civilima koji su bili zatočeni u zatvoru "Kuline".

U odnosu na drugooptuženog Miroslava Perišu sud je cijenio njegovo aktivno sudjelovanje u činjenju ovog kaznenog djela, nehumano i nečovječno postupanje prema zatočenim civilima, a za što im ovi nisu dali nikakvog povoda.

Cijeneći sve navedeno, temeljem članka 120. stavak 1. OKZRH te primjenom odredbi članka 38. stavak 2. i članka 39. stavak 1. OKZRH, sud je primijenio institut ublažavanja kazne te iste osudio i to optuženog pod 1. Damira Boršića i optuženog pod 2. Miroslava Perišu na trajanje zatvora od po dvije godine. Sud je primijenio institut ublažavanja kazne vodeći računa o svim naprijed navedenim olakotnim okolnostima jer će se ei ovako ublaženom kaznom postići svrha kažnjavanja te je visina izrečene kazne primjerena osobama optuženika te u konačnici i počinjenom kaznenom djelu. Sud je uvjerenja kako će se izrečenim kaznama postići generalna i specijalna prevencija u cilju kako bi optuženici shvatili društvenu neprihvatljivost ovakvog oblika ponašanja te izmijeniti svoje vrijednosne kriterije u odnosu na dostojanstveno ponašanje i poštivanje osobnosti i temeljnih vrijednosti koje se štite u danim okolnostima. Izrečene kazne ujedno su i od utjecaja na općenitu nužnost na kaznena djela te sprječavanja njihovog činjenja.

Temeljem odredbe članka 158. stavak 2. ZKP/08 oštećena [redacted] se s imovinskoopravnim zahtjevom upućuje u parnicu.

Temeljem odredbe članka 148. stavak 1. i članka 145. stavak 1. i 2. točka 1. do 7. ZKP/08 optuženici pod 1/ Damir Boršić i pod 2/ Miroslav Periša dužni su na ime

troškova kaznenog postupka i to na ime troškova paušala isplatiti svaki od po 2.000,00 kuna, te optuženik pod 2/ Miroslav Periša na ime vještačenja po dr. Jasminki Šarić iznos od 2.216,00 kuna.

Temeljem odredbe članka 145. stavak 4. ZKP-a/08 troškovi branitelja po službenoj dužnosti optuženog pod 1/ Damira Boršića i optuženog pod 2/ Miroslava Periše isplatit će se iz sredstava tijela koje vodi postupak, a naplatiti kasnije od optuženika pod 1/ Damira Boršića i optuženika pod 2/ Miroslava Periše.

U Splitu, 03. travnja 2017. godine

ZAPISNIČAR

Ana Petričević, v.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Ivona Rupić, v.r.

Uputa o pravnom lijeku: Protiv ove presude može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana primitka pismenog otpravka iste. Žalba se podnosi u četiri primjerka putem ovog suda a o njoj odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

DNA:

1. okrivljeniku pod 1. Damiru Boršiću
2. okrivljeniku pod 2. Miroslavu Periši
3. branitelju okrivljenika pod 1. Željku Gulišiji odv. u Splitu
4. branitelju okrivljenika pod 2. Ivanki Šamija odv. u Splitu
5. ŽDO Split
6. punomoćniku oštećene Petru Bačiću odv. u Splitu
7. u spis

Za točnost otpravka – ovlašten službenik

